

ความคิดเห็นของนักท่งที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการท่งที่เกี่ยวข้องเชิงนิเวศ
ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

อรรรรณ บุญศรี

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณา
ปัญหาพิเศษของ รัตน์ธิชา ถุชานันต์วิวัฒน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

.....
D. นริศทร

(อาจารย์เอกถักษณ์ ฉัตตฤทธิ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

.....
พพ

ประธานกรรมการ

(ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

.....
/

กรรมการ

(ดร.กิจฐเขต ไกรवास)

.....
/

กรรมการและเลขานุการ

(ดร.วัลลภ ศัพท์พันธุ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
/

คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธรรมเสนา)

วันที่ 19 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับความกรุณาจากหลายท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์เอกลักษณ์ ณีถฤทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ได้ชี้แนะการปรับปรุงแก้ไขข้อความเนื้อหาให้เป็นอย่างดียิ่ง และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นอกจากท่านที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้เลย หากขาดความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและมีคุณภาพต่อไป ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือมา ณ ที่นี้ด้วย สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในงานปัญหาพิเศษฉบับนี้ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัว ที่เป็นกำลังใจในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้

อรวรรณ บุญศรี

ชื่อปัญหาพิเศษ	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	อรรวรรณ บุญศรี
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป)
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test และค่าสถิติ One - way ANOVA

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับดี โดยข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อยู่ในระดับดีที่สุด และข้อมีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม มีที่พักแรมที่มีการรักษาสัตว์เลี้ยง (Ecolodge) มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ และภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาค และช่วงเวลาท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	15
แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ.....	31
ข้อมูลอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	51
3 วิธีการดำเนินวิจัย	53
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
วิเคราะห์ข้อมูล.....	56
เกณฑ์การแปรผล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว.....	58
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	62
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	74
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขของ นักท่องเที่ยว.....	87
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ	58
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	59
3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการศึกษาสูงสุด	59
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน	60
5	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	60
6	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเดินทางมาจาก	61
7	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามช่วงเวลาท่องเที่ยว	61
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว จำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์	62
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีความพร้อมในการบริการ จัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น	63
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว จำแนกการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการจัดทำเส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	64
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการจัดทำข้อมูลและ ข้อแนะนำ	65
12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยว ประกอบป้ายสื่อความหมาย	66
13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการกำหนดขีดความสามารถ ในการรองรับของพื้นที่	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมธรรมชาติและวัฒนธรรม.....	68
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีการบริหารจัดการพื้นที่และ มีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	69
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีนโยบายต่อการรักษา สภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน	71
17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีที่พักแรมที่มีการรักษา สิ่งแวดล้อม (Ecolodge)	72
18 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	73
19 การเปรียบเทียบเพศกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	75
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับระดับความ ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ .	75
21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอายุ.....	76
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษา สูงสุดกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติ ป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษา สูงสุดกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติ ป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ	77
23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนก ตามระดับการศึกษาสูงสุด.....	78
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพปัจจุบันกับ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	79
25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม อาชีพปัจจุบัน	80
26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ต่อเดือนกับ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	81
27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนก ตามรายได้ต่อเดือน	82
28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเดินทางมาจาก กับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	83
29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามการเดินทาง	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของช่วงเวลาท่องเที่ยว กับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ.....	85
31	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามช่วงเวลาท่องเที่ยว	86
32	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	87

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม	36
2	ลานหินงาม	38
3	ทุ่งดอกกระเจียว	39
4	ผาสุดแผ่นดิน	40
5	รถบริการนำเที่ยว	40
6	ที่จอดรถ	41
7	บริการอาหาร	41
8	ลานกางเต็นท์	42
9	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	42
10	ห้องสุขาชาย - หญิง	42
11	ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP	43
12	เส้นทางเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ	44
13	เส้นทางเดินภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ	45
14	กรอบแนวคิดในการวิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์อื่น ๆ เพราะป่าไม้มีประโยชน์ทั้งการเป็นแหล่งวัตถุดิบของปัจจัย คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรคสำหรับมนุษย์ และยังมีประโยชน์ในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม ถ้าป่าไม้ถูกทำลายลงไปมาก ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น สัตว์ ป่า ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ เมื่อป่าไม้ถูกทำลาย จะส่งผลไปถึงดินและแหล่งน้ำด้วย เพราะเมื่อเผาหรือถางป่าไปแล้ว พื้นดินจะโล่งขาดพืชปกคลุม เมื่อฝนตกลงมาก็จะชะล้างหน้าดินและความอุดมสมบูรณ์ของดินไป นอกจากนี้เมื่อขาดต้นไม้คอยดูดซับน้ำไว้ น้ำก็จะไหลบ่าท่วมบ้านเรือน และที่ลุ่มในฤดูน้ำหลากพอถึงฤดูแล้งก็ไม่มีน้ำซึมได้ดินไว้หล่อเลี้ยง ดินน้ำลำธารทำให้แม่น้ำมีน้ำน้อย ส่งผลกระทบต่อมาถึงระบบเศรษฐกิจและสังคม เช่น การขาดแคลนน้ำในการชลประทานทำให้ทำนาไม่ได้ผล ขาดน้ำมาผลิตกระแสไฟฟ้า (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนิยมใช้กัน เป็นส่วนใหญ่ในปัจจุบัน คือรัฐสามารถเข้าไปมีส่วนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศได้ในหลาย ๆ ส่วน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นของเอกชน มีการแข่งขันกันในการผลิตและการขายตามระบบการค้าเสรี เศรษฐกรรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การบริการ และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยการส่งออกสินค้าทางการเกษตร ยังคงทำรายได้สูงสุดให้กับประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้รายได้จากภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวจะมีความสำคัญมากขึ้นในระยะหลังก็ตาม รัฐบาลก็ยังมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรเป็นหลัก โดยมีข้าวเป็นผลผลิตและสินค้าที่สำคัญที่สุด ปัจจุบัน The Guinness Book of World Records ได้บันทึกประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวเป็นอันดับ 1 ของโลก ส่วนอุตสาหกรรมที่สำคัญก็ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์และชิ้นส่วนรถยนต์ และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ คือ ดีบุก ก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันดิบ สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการนั้น ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการพัฒนาการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

และการพัฒนาการผลิตเพื่อส่งออก จึงมุ่งเน้นการกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ ด้วยการชักชวนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น

จากเวลาที่ผ่านมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญรุดหน้ามาตามลำดับเป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศแต่ในทางกลับกันการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกัน ระหว่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมกับการพัฒนาอยู่เสมอ มักจะมุ่งเน้นเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ จึงมีผลทำให้สิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศและระบบสังคมเสื่อมโทรมไปอย่างรุนแรง (นำชัย ทนุผล, 2542, หน้า 14 - 15) ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นสิ่งที่หนึ่งที่ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนา พื้นที่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมและรักษาทรัพยากรให้ เป็นไปอย่างยั่งยืนรวมไปถึงการไม่ละเลยศักยภาพ ของระบบนิเวศ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) โดยมีวิสัยทัศน์ มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Socially) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศ ที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553, หน้า 12)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการผลักดันและส่งเสริม ให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือ หรือมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพซึ่งมีแนวโน้มว่าจะลดน้อยหรือเสื่อมโทรมลง อันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นแนวคิดที่มีสาเหตุจากการบรรจบของแนวโน้มในด้านการอนุรักษ์และแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กล่าวคือ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้พยายามผสมผสานเรื่องของการอนุรักษ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้ประโยชน์พื้นที่อนุรักษ์ให้เป็นแหล่งพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ควบคู่ไปกับการสงวนรักษา ระบบนิเวศตามธรรมชาติโดยส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ (มูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อม, 2554)

ในปี 2528 ได้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณป่าหิมาลาม พบว่ามีความสวยงาม เหมาะจะเปิดเป็น

อุทยานเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั่วไป ทางการจึงเสนอเรื่องไปยังกรมป่าไม้ผ่านทาง จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดตั้งเป็น วนอุทยานป่าหินงาม ในปี 2528 นั้นเอง ต่อมาได้ทำการสำรวจพื้นที่โดยละเอียดยิ่งขึ้น และได้ผนวกเอาพื้นที่ผืนป่าตามแนวสันเขาพังเหยซึ่งเป็นป่าต้นน้ำของลำคันทองซึ่งไหลลงแม่น้ำชี นอกจากนี้ พื้นที่บริเวณนี้มีความงามของธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ จึงได้จัดตั้งเป็น อุทยานแห่งชาติเมื่อปี 2550 ใน ชื่ออุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีเนื้อที่ประมาณ 62,437.50 ไร่ หรือ 99.9 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเทพสถิต และอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ มีสภาพป่าสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของกลุ่มน้ำชีและแม่น้ำป่าสักมีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง โดยเฉพาะทุ่งดอกกระเจียว อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 100 กิโลเมตร มีพื้นที่ครอบคลุมเทือกเขาพังเหย มีพื้นที่ทางธรณีวิทยาของพื้นที่เป็นหมวดหินภูพานหมวดหินพระวิหาร และหมวดหินภูกระดึง เป็นหินในระหว่างช่วงเวลาประมาณ 180 - 230 ล้านปี ยุคจูแรสสิกและไทรแอสสิก เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารกลุ่มน้ำชี (แม่น้ำชี) ลำน้ำสนธิซึ่งไหลลงแม่น้ำป่าสัก สามารถอำนวยความสะดวกให้ชุมชนเกษตรกรรม โดยรวมพื้นที่ มีแหล่งท่องเที่ยว เช่น ลานหินงาม สูดแผ่นดิน ทุ่งดอกกระเจียว จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนตลอดไป โดยใช้มาตรการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่ดี เพื่อสงวนแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศในพื้นที่และเป็นแหล่งค้นคว้า ศึกษา วิจัย ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะที่สำคัญที่สุดคือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคอื่น ๆ ด้วย จึงเป็นศูนย์กลางธรรมชาติที่สวยงามและแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไปและเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้สำหรับนักเรียน นักศึกษา ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันต่าง ๆ ให้เข้ามาค้นหาความรู้ ผู้ทำการศึกษาจึงจะประสงค์จะศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไป ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา การจัดการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติป่าหินงามต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใน

อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ภูมิภาค และช่วงเวลาท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
6. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน
7. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีช่วงเวลาท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะ ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามจังหวัดชัยภูมิ สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ภูมิภาค ช่วงเวลาท่องเที่ยว

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว

เชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย

- 1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
- 1.2.2 มีความพร้อมในการบริการจัดการ
- 1.2.3 มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
- 1.2.4 มีป้ายสื่อความหมายเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ
- 1.2.5 มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย
- 1.2.6 มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่
- 1.2.7 มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 1.2.8 มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น
- 1.2.9 มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน
- 1.2.10 มีที่พักแรมเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะนักท่องเที่ยวในช่วงเดือน มิถุนายน - กันยายน พ.ศ.2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงออกมาทางด้านความรู้สึก ความเชื่อและการตัดสินใจ ถูกต้องต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือการแสดงความคิดเห็นออกมาที่ได้ศึกษาบางสิ่งบางอย่างของในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่สงวนไว้ เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ ธรรมชาติที่สวยงาม และมหัศจรรย์อันเป็นที่ตรงตาตรงใจแก่ผู้พบเห็นให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกให้ ทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไปและถูกใช้ไปในทางที่ผิด เพื่อรักษาสมบัติของธรรมชาติไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง ๆ ได้ชมได้ศึกษา ค้นคว้าธรรมชาตินั้น ๆ ต่อไป

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พักผ่อนหรือทำกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

เพศ หมายถึง นักท่องเที่ยวผู้ชายและผู้หญิง ที่มาเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

จังหวัดชัยภูมิ

อายุ หมายถึง ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

รายได้ หมายถึง สิ่งของ หรือรางวัลที่เป็นผลมาจากการทำงานให้บริการ หรือการลงทุนของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ภูมิภาค หมายถึง ที่พักอาศัยปัจจุบันของนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ช่วงเวลาท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ หมายถึง ความสมบูรณ์และสวยงามของธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ความพร้อมในการบริการจัดการ หมายถึง การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งเน้นให้ปลูกจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เช่น เคา์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา เป็นต้น

การจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หมายถึง เส้นทางไปและกลับทางเดิม เป็นเส้นทางวงรอบและวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตร ภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หมายถึง ป้ายบอกความหมายเส้นทางธรรมชาติ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

แผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย หมายถึง ข้อมูล คำเตือน และข้อแนะนำ ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ให้กับนักท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด ต่อชั่วโมง ต่อวัน ในแต่ละเส้นทางในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

มัลติเทกซ์ท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม สามารถอธิบายเรื่องราวในท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้านในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิได้

การบริการจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ในบริการจัดการพื้นที่ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

นโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและปัญหาท้องถิ่นชัดเจน หมายถึง การเก็บรักษา การซ่อมแซมการใช้อย่างประหยัด และการสงวนรักษา และความรู้ ความคิด ความเชื่อ ของชาวบ้าน ได้สั่งสม และสืบทอดต่อ ๆ กันมา เพื่อให้ความรู้และแนะนำนักท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ที่พักระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge) หมายถึง สถานที่พักที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการจัดการแบบประหยัดพลังงาน ไม่รบกวนธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ในอนาคตต่อไป
2. เพื่อให้รู้ถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งชาติป่าหินงามในหลักเกณฑ์ต่าง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวม แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
3. แนวคิดท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ
5. ข้อมูลอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็น (Opinion) ตามรากศัพท์จากพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2524 ได้ให้ความหมายไว้ว่า

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม

2. ทศนะหรือประมาณการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่งเช่นทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว

3. คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้มาขอปรึกษา สุโท เจริญสุข (2524) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล เป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉย ๆ

วรุณี หล้าทุม (2540) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจแสดงออกมาด้วยพูด การปฏิบัติหรือการเขียน

การแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม การศึกษา ประสบการณ์สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่าก่อนที่จะตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งความคิดเห็นอาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

พัชนี วรกวิน (2526, หน้า 78) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของ ทัศนคติ ซึ่งความรู้สึก ความคิด ความเชื่อต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

นพมาศ ชีรเวทิน (2542, หน้า 99) ได้กล่าวถึงความคิดเห็น “ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นสิ่งที่ มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูด เพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็จะทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่ มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมกันมากในประเทศ หรือต่างประเทศกับการสำรวจประชามติ (Polling) เพื่อหยั่งเสียงความนิยมในตัวบุคคลสำคัญ การ สำรวจประชามติจะใช้กันมากทางการเมือง แต่ก็สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้ แล้วแต่ผู้ศึกษาจะปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ของการวิจัย แต่จะให้ผลไวใจได้พอสมควร การแสดงประชามติก็คือ การแสดงความคิดเห็นนั่นเอง

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็น การแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม การแสดงความคิดเห็นอาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจาก คนอื่นก็ได้

ภูวดล จันทรศร (2539) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกตได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่ง บุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

กัญญา สุวรรณแสง (2532, หน้า 107) กล่าวว่า ความคิดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งเป็นการ ใช้สัญลักษณ์ (Symbols) แทนสิ่งหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปของ ความเห็น

เทียมเมฆ เอื้องอังกูร (2531, หน้า 10) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อหรือ ความรู้สึกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำถามในแบบสอบถามซึ่งไม่เป็นการคิดหรือถูกแต่เป็น แนวทางที่เห็นว่าได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด มากปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด

ชำนาญ ถาวรดี (ม.ป.ป., หน้า 24) ได้กล่าวว่า คนเราย่อมคิดอะไรแตกต่างกันออกไปได้ ตั้งมากมายแทบจะคนหนึ่งก็ความคิดหนึ่งก็ว่าได้แต่ไม่ได้หมายความว่าแนวความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นจะเอามาเข้าตารางแบ่งหมวดหมู่ไม่ได้ นั่นก็คือ แม้ว่าจะมีความแตกต่างของปัจเจกบุคคล ใน แต่ละกลุ่มอันเป็นแบบฉบับของความคิดก็ตามแต่ถ้าหากว่าได้จัดเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกันนั้น ก็เชื่อ

ได้เลยว่าวิธีการคิดที่จะทำอะไรจะมีส่วนเหมือนกันทั้งหมด

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง แต่การแสดงความคิดเห็นนั้น มักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมที่จะมีปฏิกิริยาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อสถานการณ์ภายใน

สุชา จันทรเอม (2524) กล่าวว่าความคิดเห็น คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเราจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

สงวน สุทธิเลิศ และคณะ (2522) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งวิจาร์ณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและมีความหมายที่แคบกว่าเจตคติเพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และเจตคติ (Attitude) ของบุคคลในขณะที่เจตคติแสดงออกถึงสภาพความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเท่านั้น

Webster (1966) ได้รายงานไว้ว่า “ความคิดเห็น” หมายถึง ทรศนะ การพิจารณาตัดสินการประเมินในใจเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทั้งนี้ความคิดเห็นมีความแข็งแกร่งมากกว่าความประทับใจ (Impression) ดังนั้น ความคิดเห็นจึงเป็นความรู้สึกในใจ และถ้าถูกยึดอย่างมั่นคงก็จะกลายเป็นความเชื่อมั่น หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ความคิดเห็นเป็นความเชื่อที่มีได้ตั้งอยู่บนความรู้ที่แท้จริงแต่ตั้งอยู่บนความคิด ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ซึ่งนักจิตวิทยาได้นิยามความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นการแสดงออกทางภาษา (Verbal Expression) ที่เกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ และค่านิยม

จากความหมายของความคิดเห็นที่มีผู้กล่าวไว้มีความหมายใกล้เคียงกับทัศนคติมากไม่สามารถแยกออกจากกันได้คือเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออกด้วยการพูดหรือการเขียนที่มีลักษณะเป็นการลงมติหรือตีความ ซึ่งอาจเป็นลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ความคิดเห็นอาจไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ก็ได้

Traindis (อ้างถึงใน ชูติมา ชัยมุสิก, 2550) กล่าวว่าความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้และมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรงที่พบด้วยเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจ หรือจากแรงสะท้อนใจ

Macqurie (อ้างถึงใน ชูติมา ชัยมุสิก, 2550) และอธิบายขั้นตอนของขบวนการ

เปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (Attention) การใช้ความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ
2. การเข้าใจ (Comprehension) การได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (Yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณที่เกิดจากสภาวะการปกติ

เกิดวัดความคิดเห็น

การที่จะสร้างความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องม็เครื่องมือวัดที่เชื่อถือได้มีผู้เสนอการวัดได้พอสรุปได้ดังนี้

เพ็ญพร เพชรสุขศิริ (อ้างถึงใน ชุตินา ชัยมุสิก, 2550) ได้เขียนในเอกสารบรรยายของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็นมีอยู่หลายวิธีที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's Scale) เป็นสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็น ที่มีช่วงห่างเท่ากัน (Scale - appearing Interval)
2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีทัศนคติและความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติ สูง - ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จัดอันดับต่ำสุด ถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น
3. วิธีการจำแนกแบบ เอส ดีสเกล (Semantic Differentials Scale: S - D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม (Bipolar Adjective) เช่น ดี - เลว ขยัน - ขี้เกียจ เป็นต้น
4. วัดแบบลิเคิร์ต (Likert' Method) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลาผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบโดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือกหรือไม่เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 +0 - 1 - 0 ตามลำดับ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการองค์การและการจัดการ (Organization and Management) เรียกย่อ ๆ ว่า O&M เป็นภารกิจที่มีความสำคัญองค์การมาก เพราะเป้าหมายของการจัดองค์การและการจัดการก็คือเพื่อให้้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั่นคือ ประหยัดเวลา ทรัพยากร แรงงาน และได้ผลผลิตสูงตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รจิตร ปัญญารักษ์ (อ้างถึงใน ทองใบ สุคชารี, 2545) การจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุ เป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

กมลชนก กาญจนกาศ (อ้างถึงใน ทองใบ สุคชารี, 2545) การจัดการ หมายถึง กระบวนการของการวางแผน การอำนวยการ และการควบคุม

นิมิต สินหา (อ้างถึงใน ทองใบ สุคชารี, 2545) การจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์กร และนอกองค์กรเพื่อไปบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวข้างต้น การจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนด โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ศิลปะในการใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ให้ มีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

ความสำคัญของการจัดการ

ในแง่จุดประสงค์ของการจัดการทรัพยากรมนุษย์นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจว่า การที่จะ เข้าใจในจุดประสงค์ของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้ จะต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของ องค์กรเสียก่อน หากกล่าวในเชิงปรัชญาที่อาจกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้ เป็นสิ่งที่ “สัมบูรณ์” (Absolute) ในตัวมันเอง แต่ทว่าเป็นสิ่งที่ต้อง “สัมพัทธ์” (Relative) ไปกับ ปัจจัยควบคุม นั่นคือ นโยบายการบริหารจัดการองค์กร กล่าวง่าย ๆ ก็คือ เป้าประสงค์ขององค์กรจะ เป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

ในทางธุรกิจองค์กรเอกชนแบบจารีตดั้งเดิมมักจะมีเป้าหมายใหญ่ ๆ สำคัญ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เป้าหมายของการที่จะต้องสร้างความมั่นใจว่าองค์กรจะอยู่รอดได้พร้อมไป กับความสามารถที่จะมีกำไรในการประกอบธุรกิจได้อย่างเพียงพอ ซึ่งจะเกี่ยวโยงไปถึงบรรดาผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนทางธุรกิจที่จะรักษาความเป็นหุ้นส่วนไว้หรือไม่

ประการที่ 2 องค์กรเอกชนอาจจะต้องแสวงหารูปแบบ ของการมีความได้เปรียบใน การแข่งขันอย่างยั่งยืน เพื่อที่จะทำให้องค์กรอยู่รอดและมีกำไรที่ต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในโลกยุค สมัยใหม่ที่มนุษย์ และสังคมได้ผ่านวิวัฒนาการและการพัฒนาทางความคิดและวิถีการดำรงชีวิต มาถึงจุดหนึ่ง ทำให้ยังมีสิ่งที่องค์กรพึงต้องพิจารณาให้มีความสำคัญเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เศรษฐกิจสังคมยุคปัจจุบัน ที่เกิดพลวัตผลักดันสังคมให้ก้าวสู่การเป็นระบบเศรษฐกิจสังคมบน ฐานความรู้

ประการที่ 3 การประกอบธุรกิจนั้นมิใช่จะมุ่งมองแต่เรื่องผลกำไร และความอยู่รอดทาง ธุรกิจ ตามแนวคิดแบบจารีตดั้งเดิมได้อีกต่อไป สำหรับกระแสนิยมในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะ

เรียกร้องให้เกิดแนวคิดที่ว่า การดำรงอยู่ขององค์กรก็จะต้องให้ความสำคัญกับผลกระทบที่ตนเองจะก่อให้เกิดขึ้นกับสังคมโดยรวมด้วย ดังนั้นองค์กรธุรกิจเอกชนจะต้องมีเป้าหมายเรื่องความชอบธรรมทางสังคมขององค์กรด้วย

เมื่อองค์กรธุรกิจเอกชนมีเป้าประสงค์ 3 ประการข้างต้น ได้แก่ การอยู่รอดด้วยผลกำไรที่เพียงพอ การมีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน และการมีความชอบธรรมทางสังคม เป้าประสงค์เหล่านี้ย่อมส่งผลต่อเป้าประสงค์ของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งอาจจะสามารถแปลงเป้าประสงค์ใหญ่ระดับองค์กรมาสู่เป้าประสงค์ย่อยในระดับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะสามารถช่วยให้เราเห็นภาพเป้าประสงค์ของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้ดังนี้

1. ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์
2. ในแง่ของการที่องค์กรประสงคที่จะมีความชอบธรรมทางสังคม ก็ถือเป็นภาระเร่งของการที่จะต้องสร้างความมั่นใจว่าองค์กรจะสามารถอยู่รอดได้พร้อมไปกับความสามารถที่จะมีกำไร ในการประกอบธุรกิจได้อย่างเพียงพอ นั้นการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์จะต้องกำหนดเป้าประสงค์ในแง่ของการสร้างผลผลิตภาพด้านแรงงานให้เกิดขึ้นภายในองค์กร นั่นย่อมหมายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์จะต้องทำให้องค์กรเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนที่เกี่ยวกับทรัพยากรบุคคลในองค์กร
3. ในแง่ของการที่องค์กรประสงคที่จะมีความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ก็จะต้องกำหนดเป้าประสงค์ในแง่ของการที่จะทำให้ให้องค์กรพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการทำให้ให้องค์กรมีความยืดหยุ่นพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างยั่งยืนจึงเป็นเป้าประสงค์ที่สำคัญอีกประการของงานด้านการบริหารที่สำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้สึกรักให้องค์กรให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบต่อบุคลากรภายในองค์กร และผลกระทบจากการบริหารทรัพยากรบุคคลของบริษัท ที่จะไปมีผลต่อสังคมภายนอก ซึ่งต่อมาได้ขยายนิยามความรับผิดชอบต่อออกไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ลูกค้า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มต่าง ๆ

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยหลักทั่วไปแล้วมีอยู่ 4 ประการ คือ (สนิท อักษรแก้ว, 2528, หน้า 73)

1. การสงวน (Preservation) หมายถึง การชำระไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ โดยปล่อยให้ทรัพยากรธรรมชาติ โดยปล่อยให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการเจริญเติบโต และมีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันตามธรรมชาติ โดยมนุษย์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว

2. การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง แนวคิดในการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายไป หรือเสื่อมสภาพลง

3. การพัฒนา (Development) หมายถึง แนวคิดในการปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีสภาพดีขึ้น

4. การใช้ประโยชน์ (Utilization) หมายถึง แนวคิดในการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาจใช้แนวคิดหลายลักษณะควบคู่กันไป หรือใช้เพียงอย่างเดียวแล้วแต่สถานการณ์ในขณะนั้น

การจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อมองภาพกว้าง ๆ อาจจะดูว่าง่ายและสามารถปฏิบัติได้ทันที แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้วจากอดีตที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าการจัดการระดับประเทศและระดับท้องถิ่นนั้น ยังไม่บรรลุเป้าหมายเลย อาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจในความหมายที่แท้จริงของคำว่า ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ และที่สำคัญที่สุดการจัดการที่มีประสิทธิภาพย่อมต้องมีการจัดผลประโยชน์ต่อระบบการพัฒนา หรือระบบการนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม นั้นเอง

การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน

ในการพัฒนาสังคมในอดีตได้เน้นการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดความรุนแรงของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปัญหาท้องถิ่นจนกลายเป็นปัญหาระดับประเทศ ภูมิภาค และกลายเป็นปัญหาของโลกในที่สุด ดังนั้นจึงไม่มีสังคมมนุษย์ในระดับใดสามารถมีอนาคตที่มั่นคงโดยลำพัง นอกจากจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกระบวนการคิดและปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร คือ ปัญหาพื้นฐานร่วมกันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งประชาคมนานาชาติได้ให้ความสนใจอย่างเห็นได้ชัด ในปี พ.ศ. 2551 ได้มีการประชุมนานาชาติขึ้นที่กรุงสตอกโฮล์ม และติดตามมาด้วยการจัดตั้งโปรแกรมสิ่งแวดล้อมแห่งองค์การสหประชาชาติ (UNEP: United Nations Environment Programmer)

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นโปรแกรมสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติให้คำจำกัดความไว้ว่า คือ การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน โดยไม่ทำให้โอกาสในอนาคตลดลง (UNEP 1987.อ้างถึงใน กรองกาญจน์ อรุณรัตน์, 2536) การที่สังคมมนุษย์สามารถจะปฏิบัติเช่นนั้นได้ จะต้องประกอบด้วยความเข้าใจธรรมชาติและกระบวนการพัฒนาสังคมที่เน้นคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งคงไม่ใช่เฉพาะทางวัตถุเท่านั้น แต่ต้องประกอบไปด้วยทั้งความสุขทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นฐานที่จะต้องมีในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ นิเวศวิทยา เศรษฐศาสตร์ เจตคติคุณธรรม จริยธรรม ความตระหนัก และค่านิยม เพราะ

ความยั่งยืนนั้นต้องเกี่ยวข้องกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Environmental Integrity) ความมั่นคงทางนิเวศวิทยา (Ecological Security) ประสิทธิภาพของการจัดการในทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) และความยุติธรรม (Equity) ทั้งต่อมนุษย์รุ่นปัจจุบันและอนาคต และในขณะเดียวกันต้องให้ความยุติธรรมกับการพัฒนาทุกส่วน ไม่ใช่เฉพาะเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว

การพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน หมายถึง การนำเอาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างถูกต้อง เหมาะสม ทั้งด้านของเวลา ปริมาณ และสถานที่ รวมทั้งการดูแลรักษา ฟื้นฟู เพื่อที่จะให้มีทรัพยากรสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป โดยไม่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลาย สูญเสีย หรือหมดสิ้นไปจากการนำมาใช้ประโยชน์ดังกล่าว

การพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน เริ่มจะเริ่มตระหนักในเรื่องดังกล่าวและมีแนวโน้มอาจจะดำเนินการไปได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะทรัพยากรสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีปริมาณน้อยลงในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเวลา

ฉะนั้น จะต้องให้ประชาชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยทราบถึงประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างให้ประชาชนของประเทศชาติ มีจิตสำนึกรู้จักคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ

1. มีความตระหนัก (Awareness)
2. มีความรู้ความเข้าใจ (Knowledge)
3. มีเจตคติ (Attitude)
4. มีทักษะ (Skills)
5. การมีส่วนร่วม (Participation)

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การบัญญัติศัพท์ของ Ecotourism เป็นภาษาไทย ได้มีการเสนอและประยุกต์หลายคำ โดยเฉพาะคำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นิเวศสัญจร นิเวศท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสีเขียว และการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นศัพท์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน จากการศึกษาแนวความคิด ปรัชญา รูปแบบ และการจัดการที่มีลักษณะเฉพาะของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เห็นว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” น่าจะเป็นบัญญัติศัพท์ ที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพื่อเน้นความชัดเจนของการท่องเที่ยวที่มุ่งรักษาระบบนิเวศอย่างใกล้ชิด

“การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีปรัชญาพื้นฐานที่มุ่งสู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จะครอบคลุมจัดการการท่องเที่ยวที่กว้างขวาง

กว่าและไม่ได้เป็นเรื่องสำคัญ ในการที่จะให้มีการศึกษาหรือเรียนรู้หรือการมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์ เพียงแต่ให้มีการจัดการที่ลด หรือปราศจากผลกระทบ และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเป็นสำคัญ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน แต่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไม่ได้มีเฉพาะหรืออาจไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้

นอกจากคำว่า Ecotourism แล้ว ยังมีคำอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง กันอีกหลายคำ ได้แก่ Green Tourism แปลว่า การท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง การท่องเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติ โดยสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ Botulism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงชีวภาพ ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ และ Agro tourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในด้านเกษตรกรรม เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผลไร่ นา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ยังมีการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในรูปแบบอื่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2530 หน้า 8 - 30)

1. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบผสมผสานในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยมีกิจกรรมเพื่อการรักษาสุขภาพ
2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) คือ การท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม
3. การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมและศึกษาวัฒนธรรมประเพณี ที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในรูปแบบอื่น ๆ อาจนำมาประยุกต์เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพบว่าในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน อาจมีศักยภาพสำหรับการท่องเที่ยวแบบอื่น ๆ การเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในเส้นทางเดียวกัน จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวให้มากขึ้นได้

มาตรฐานกลางกิจกรรมของสมาคม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของหน่วยงานหลายหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐบาล ภาคเอกชน เจ้าของพื้นที่และตัวนักท่องเที่ยวเอง รวมทั้งต้องมีการผนึกกำลังกันอย่างเข้มแข็งจากทุกฝ่าย ในลักษณะร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประสานงาน ช่วยกันผลักดันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เดินหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้องอย่างเป็นเอกภาพ ดังนั้นสมาคมจึงสร้างมาตรฐานกลางขึ้นเพื่อใช้ในทางปฏิบัติร่วมกันดังนี้

1. เป็นนิติบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดกิจกรรมนี้ตามกฎหมายของประเทศ

ไทยเรียบร้อยแล้ว

2. เจ้าหน้าที่ที่ประกอบกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
 3. ต้องมีบุคลากรผู้ประกอบกิจกรรมที่ผ่านการอบรมในกิจกรรมที่ประกอบอยู่โดยได้มาตรฐานของสมาคม
 4. มีข้อมูลและเครื่องมือพร้อมในการใช้ติดต่อสื่อสารสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดปัญหาร้ายแรงเช่นอุบัติเหตุภัยธรรมชาติผู้ก่อการร้าย
 5. มีอุปกรณ์ที่จำเป็นขั้นพื้นฐานที่ครบสมบูรณ์และได้มาตรฐานในการประกอบกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
 6. มีความรู้ในเรื่องของการปฐมพยาบาลทั่วไปและมีความชำนาญในการปฐมพยาบาลเฉพาะแต่ละกิจกรรมที่ประกอบอยู่
 7. มีการจัดการที่เหมาะสมในการช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของสถานที่ประกอบกิจกรรม
 8. สร้างความรู้ความเข้าใจในด้านอนุรักษ์และสนับสนุนการร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและป้องกันการเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยว
 9. มีเจ้าหน้าที่ผู้ประกอบกิจกรรมควรมีความรู้และสามารถสื่อความหมายของธรรมชาติวัฒนธรรมหรือเอกลักษณ์ของสถานที่ที่ประกอบกิจกรรมให้กับผู้ร่วมประกอบกิจกรรมเพื่อเสริมความเข้าใจและรู้คุณค่าในสถานที่และกิจกรรมที่ตนเองกำลังทำอยู่
 10. มีการจัดการขยะปฏิกูลอย่างถูกวิธีและมีการใช้ผลิตภัณฑ์การให้บริการที่เหมาะสมในการลดมลพิษ
 11. ต้องมีอุปกรณ์จำเป็นขั้นพื้นฐานที่ครบสมบูรณ์และได้มาตรฐานในการประกอบกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
 12. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเป็นภาคีผู้ท้องถิ่นหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาและวางแผนท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อปกป้องและรักษาทรัพยากรในท้องถิ่นให้ยั่งยืนตลอดไป
 13. มีการทำประกันภัยให้แก่ผู้ประกอบกิจกรรมตามที่กฎหมายไทยกำหนด
- นอกจากนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังเน้นความสำคัญของการผสมผสานจุดมุ่งหมายของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาชุมชนไว้เป็นเรื่องเดียวกันอีกทั้งให้ความสำคัญกับมิติของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ดังนี้
- แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริม และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมและอาจรวมไปถึงแหล่งประวัติศาสตร์

โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ชุมชนนั้นด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกด้วย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่ด้วยกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ องค์กรประกอบและวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี ดังนี้

1. การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมท่องเที่ยวในส่วนของกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น สามารถกำหนดได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวที่ออกแบบสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทกระชับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว และนักท่องเที่ยวประเภท เรือๆ เหยๆ ไม่แสดงปฏิกิริยา ไม่แสดงการโต้ตอบ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน แต่ลักษณะต่างกันในระยะเยียด โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวของแต่ละกลุ่ม คาดหวังที่จะได้รับ เช่น ประสบการณ์การท่องเที่ยวแบบตื่นเต้นผจญภัย หรือแบบพักผ่อนกับธรรมชาติ หรือประสบการณ์ด้านการร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรต้องเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีโอกาสได้ใกล้ชิดและได้ประสบการณ์ตรงจากธรรมชาติและ วิถีชีวิตท้องถิ่น
2. มีโอกาสได้เข้าใจ เรียนรู้ และเกิดความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว
3. มีโอกาสที่สร้างงานและรายได้แก่คนท้องถิ่น
4. กิจกรรมที่ส่งผลด้านการอนุรักษ์ ซึ่งอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ก่อให้เกิด

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการจัดเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(กิจกรรมหลัก)

1. กิจกรรมการเดินป่า (Hiking/ Trekking) ลักษณะของกิจกรรม เป็นการเดินป่าระยะใกล้ (2 กิโลเมตรขึ้นไป) เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature Education) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ได้สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินจากการได้มาเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ
3. กิจกรรมถ่ายภาพธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Taping and Sound of Nature Audio Taping) ลักษณะกิจกรรม เป็นการถ่ายภาพและการบันทึกเทปวิดีโอธรรมชาติ และสิ่งที่น่าสนใจอันเป็นรายละเอียดอยู่ในธรรมชาติ
4. กิจกรรมส่อง/ ดูนก (Bird Watching) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมเฉพาะสำหรับผู้มีความสนใจในเรื่องนก สิ่งดึงดูดที่สำคัญ คือนกชนิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนกประจำถิ่น นกอพยพ และนกหายาก
5. กิจกรรมศึกษา/ เที่ยวถ้ำ (Cave Exploring/ Visiting) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของถ้ำ เช่น กระบวนการเกิดถ้ำ ลักษณะของหิน/ แร่ และสัณฐานธรณี ประเภทของถ้ำ สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในถ้ำ การดูแลรักษาถ้ำ ฯลฯ
6. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสในการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของท้องฟ้าและดาราศาสตร์ ชนิดของดาวและกลุ่มดาว รูปร่าง ตำแหน่ง และวงโคจร ตลอดจนประวัติและตำนานพื้นบ้านต่าง ๆ
7. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat Sightseeing) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ จำเป็นจะต้องมีมาตรการในการให้ความรู้ความเพลิดเพลินกับสภาพธรรมชาติ
8. กิจกรรมพายเรือแคนู (Canoeing)/ เรือคายัค (Kayak)/ เรือใบ (Browbeating)/ เรือใบ (Sailing) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้ธรรมชาติ
9. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel Skin Diving) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินและใกล้ชิดกับธรรมชาติได้ทะเลที่มีสีสันสวยงาม
10. กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba Diving) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลินและใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ทะเลที่มีสีสันสวย

กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติ (Appreciative Recreational Activities)
และกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย (Adventurous Recreational Activities) (กิจกรรม
เสริม)

1. กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมและใกล้ชิดกับธรรมชาติ
2. กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain/ Mountain Biking) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยอุปกรณ์คือ จักรยานภูเขา (Mountain Biking)
3. กิจกรรมปีน ไม้เขา (Rock/ Mountain Climbing) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในแง่การทำหายความยากลำบากที่ธรรมชาติสร้างไว้
4. กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (Tent Camping) ลักษณะของกิจกรรม การพักแรมแบบกางเต็นท์มีหลายรูปแบบ ตั้งแต่พักแรมแบบเต็นท์ที่มีการพัฒนาแล้วในเขตบริเวณต่าง ๆ
5. กิจกรรมเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Glider) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่อาศัยเครื่องร่อนที่ไม่ใช่เครื่องยนต์แต่อาศัยหลัก Aerodynamic เป็นตัวบังคับให้เครื่องร่อนบินชมธรรมชาติจากที่สูง
6. กิจกรรมล่องแพยาง/ แพไม้ไผ่ (White Water Rafting) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติ
7. กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมพักผ่อนโดยการนำอาหารมารับประทานหรือซื้อจากร้านค้าใกล้เคียงในบริเวณที่จัดไว้ให้
8. กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall Visits/ Exploring) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นิยมที่สุดสำหรับการเที่ยวป่า - เขา ที่มีน้ำตกเป็นองค์ประกอบสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว
10. กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Wind Surfing) ลักษณะของกิจกรรม เป็นกิจกรรมทางน้ำที่ให้ความสนุกสนานตื่นเต้น ตลอดจนความพึงพอใจความสามารถของตนเองในการบังคับที่เล่นวินด์เซิร์ฟได้

หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์ บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบและวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 1 กิโลเมตรเป็นต้นไป อย่างน้อย 1 เส้นทาง

4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวันในแต่ละเส้นทาง และในสถานที่ท่องเที่ยว
7. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม สามารถอธิบายเรื่องราวในท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้านได้
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบล)
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน เช่น การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการมลพิษต่าง ๆ
10. มีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล
11. หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม

(Ecolodge)

หมายเหตุ หลักเกณฑ์นี้ กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย กำหนดขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวมีหลายประการ (สุดาพร ชูดิษฐานนท์, 2542, หน้า 39 อ้างถึงใน อารณีย์ วิวัฒนากรณ์, 2546, หน้า 10) ได้แก่

1. เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์
2. เดินทางเพื่อมาร่วมการประชุมสัมมนา
3. เดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้
4. เดินทางเพื่อการศึกษา
5. เดินทางเพื่อการติดต่อธุรกิจ
6. เดินทางเพื่อการเยี่ยมชมญาติพี่น้อง
7. เดินทางเพื่อการประกอบศาสนกิจ
8. เดินทางเพื่อทัศนศึกษา
9. เดินทางเพื่อสุขภาพ หรือพักผ่อน

บทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างมาก อันเนื่องมาจากการที่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลายเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดที่นำรายได้มาสู่ประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจด้านการขนส่ง ที่พักอาศัย แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจด้านอาหาร ฯลฯ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการท่องเที่ยว เช่น การผลิตสินค้าต่าง ๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งก่อให้เกิด การสร้างงานและการกระจายรายได้ ทำให้ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ธุรกิจการให้บริการต่าง ๆ ดีขึ้นและทันสมัยมากขึ้น เช่น การคมนาคมขนส่ง ที่พักและอาหาร การนำเที่ยวการค้าขายของที่ระลึกต่าง ๆ การชำระเงินดีขึ้น มีเงินตราต่างประเทศไหลเข้าสู่ประเทศเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้เกิดงาน อาชีพอีกหลายแขนง เนื่องจากการเจริญเติบโตและการขยายตัวของการลงทุน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการปรับปรุงทางด้าน โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สาธารณูปโภค ตลอดจนการให้บริการด้านโรงแรม ศูนย์การค้า ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และยังช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคมการเมือง และเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจอีกด้วย (จิตติมา สุขผลิน และวรรณ วลัยวานิช, 2539) บทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยว คือ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม และช่วยในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและเกียรติภูมิของประเทศ ให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวโลกมากยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงความมีชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี รวมถึงการเป็นชาติที่เก่าแก่ มีศิลปะและสถาปัตยกรรมที่เจริญรุ่งเรืองมาก่อน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยได้ใช้ครั้งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชายทะเล สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมี องค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 3S, 3A และ 3R (อุษณีย์ ศรีภูมิ, 2544, หน้า 17 - 18) 3S ได้แก่ ความเงียบสงบทางทะเล (Sea) หาดทรายที่สวยงาม (Sand) และแสงอาทิตย์ (Sun) ที่พอดี ซึ่งทั้ง 3 อย่างนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล 3A ได้แก่ Atmosphere, Activity และ Association หมายถึง บรรยากาศที่เป็นชายทะเลจริง ๆ และควรมี กิจกรรมการท่องเที่ยวพอสมควร และมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพธรรมชาติอย่างพอเหมาะเมื่อแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมีความผสมกลมกลืนระหว่าง 3S และ 3A แล้ว จะทำให้เกิด

ความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งก็คือ 3R อันได้แก่ Relaxation, Regeneration และ Romantic กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543) ได้กล่าวไว้ว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ บริการ ซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อเมื่อเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบริการ มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ประเทศไทยอุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง สิ่งดึงดูดใจ ให้ผู้คนเดินทางมาเยือนท้องถิ่นนั้น ๆ อันจะมีสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งเทศกาล และงานประเพณีประจำปีที่มีอยู่ในท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเภทธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ หาดทราย เกาะ เขื่อน เป็นต้น 2) ประเภทศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี วิถีชนบท ชาวเขา สินค้าพื้นเมือง เป็นต้น

2. ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัย จึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงแหล่งท่องเที่ยว

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารทันสมัย เป็นต้น โดยปกติแล้ว รัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นยังเป็นผู้ได้รับประโยชน์อย่างถาวร

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือบริการ ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในรูปการประกอบการทางธุรกิจ แต่ก็มีบริการของรัฐอยู่บางส่วนนี้ด้วย เช่น การคมนาคม พิธีการเข้าเมือง และบริการข่าวสาร ที่พัก ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว เป็นต้น

5. สินค้าของระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคารวมทั้งการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

6. การโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จัก และสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

7. ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดกลุ่มท่องเที่ยว หากมีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนความฝันของผู้ชาย นักท่องเที่ยวที่สนใจก็จะเป็นกลุ่มชายรักสนุก จึงควรฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมด้วยมรดกทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งความเพลิดเพลินในการจับจ่ายทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าปลอดอากร

ปัจจัยภายนอก

1. ภาวะเศรษฐกิจ และการเมืองของโลกเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลงโดยการเดินทางระยะทางไกล

2. ความนิยมในการท่องเที่ยวในช่วงเวลาสามสิบกว่าปีที่ผ่านมามีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ ของครอบครัวสูงขึ้น ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง จากการที่ธุรกิจท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเสร็จในระบบประหยัด ทำให้มีผู้รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการรายได้เพื่อการท่องเที่ยวดีขึ้น ความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวจะไม่มีวันตกต่ำลงตราบเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้คนจ่ายเงินใช้เพื่อการท่องเที่ยว

3. การขยายเส้นทางคมนาคมโลกยุคใหม่ที่การคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมต่อการเดินทางด้วยรถยนต์ ที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางรถไฟที่ค่อนข้างจำกัดและตายตัว ระบบการคมนาคมทางอากาศได้รับการพัฒนาทั้งในด้านท่าอากาศยานเครื่องบินเส้นทางการบิน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด

4. การแลกเปลี่ยนนโยบายทางการเมืองระบบการคมนาคมขนส่งที่พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ทำให้ดูเหมือนโลกจะหดตัวเล็กลง รัฐบาลของทุกประเทศต่างให้ความสนใจ ขอความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันทั้งในแง่การส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบกันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยผลักดัน และปัจจัยดึงดูดในการท่องเที่ยว (Theory and Opinion of Push and Pull Factors in Tourism) ได้พิจารณาปัจจัย 2 กลุ่ม ที่เป็นสาเหตุมากระตุ้นเร้าให้เกิดแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของบุคคล

1. ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) เป็นสภาพเงื่อนไขที่มากกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันภายในบุคคล ให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ปัจจัยผลักดันอาจจะมาจากสาเหตุต่าง ๆ คือความอยากรู้อยากเห็น ในสิ่งนี้อาจจะถือว่าเป็นแรงผลักดันภายในที่เห็น ได้ชัดเพราะมนุษย์มีสัญชาตญาณในการอยากรู้อยากเห็นเรื่องต่าง ๆ ที่ตนเองยังไม่รู้ การเดินทางท่องเที่ยวก็เป็นการสำรวจโลกใหม่ในความคิด และเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับตนเองความพึงพอใจ การเดินทางและความประทับใจในสิ่งที่ได้พบเห็นก็ได้สร้างความสุขความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับบุคคล ดังนั้นการท่องเที่ยว ก็คือความพยายามที่จะแสวงหาความสุขให้กับตนเองนั่นเอง

2. ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) เป็นสภาพเงื่อนไขภายนอกที่มาดึงดูด ใ้ใจให้บุคคลได้ออกเดินทางท่องเที่ยว ปัจจัยดึงดูดเหล่านี้ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ หรือทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ สภาพอื่น ๆ เป็นเรื่องหรือสิ่งอื่น ๆ ที่จัดได้ว่าเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากสภาพทางกายภาพ สภาพอื่น ๆ นี้ เช่น การเป็นแหล่งสินค้าที่น่าสนใจ ราคาถูก ฯลฯ ปัจจัยผลักดันที่ทำให้ประชาชนเดินทางมากขึ้น และบ่อยขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ (ฉลองศรีพิมลสมพงษ์, 2542)

- 2.1 การเกษียณก่อนกำหนดเวลา
- 2.2 การมีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น
- 2.3 ช่วงเวลาทำงานน้อยลง
- 2.4 การมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2.5 การมีสิทธิได้มีวันหยุดโดยได้รับค่าจ้างเต็ม (Paid Holiday)
- 2.6 ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง การคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร
- 2.7 ครอบครัวมีขนาดเล็กลง
- 2.8 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและพฤติกรรมผู้บริโภค
- 2.9 ความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน
- 2.10 นโยบายของรัฐ กฎหมาย และระเบียบ ของประเทศที่เอื้อต่อการเดินทางและให้ความปลอดภัย

ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

ทั้งปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูด มีความเกี่ยวพันกันในลักษณะตัวเสริมกำลัง (Reinforcement) ของกันและกัน กล่าวคือ ปัจจัยดึงดูดเป็นตัวเสริมกำลังที่ทำให้เกิดปัจจัยผลักดัน ในขณะที่เดียวกันปัจจัยผลักดันก็เป็นตัวเสริมกำลังที่ทำให้เกิดปัจจัยดึงดูด

แมคอินทอช (McIntosh, 1977, pp. 51 - 52) ได้เสนอแนวความคิดกับมูลเหตุจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ดังนี้

1. มูลเหตุจูงใจทางด้านร่างกาย หมายถึง ความต้องการพักผ่อน ความต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่
2. มูลเหตุจูงใจทางด้านวัฒนธรรม มูลเหตุจูงใจทางด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล มูลเหตุทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ

แมคอินทอช ได้กล่าวไว้ว่า มูลเหตุจูงใจเหล่านี้ เป็นสิ่งผลักดันในจิตใจของบุคคลทุกคน และเป็นตัวกระตุ้นใ้ให้เกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งในเรื่องของการท่องเที่ยวการคาดหวัง

ดังกล่าวก็คือ ความพึงพอใจที่ได้รับจากกิจกรรมเพื่อการหย่อนใจ และจากการศึกษาของแดนน์ (Dann, 1981, p. 40) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการท่องเที่ยวไว้คล้าย ๆ กันกับแมคคินทอช แต่แดนน์แยกพื้นฐานการจูงใจออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. การท่องเที่ยวเกิดขึ้นเพื่อแสวงหาในสิ่งที่คล้ายเป็นการให้รางวัลตนเอง หรือ อายากรับรู้ในวัฒนธรรมอื่น ๆ ความต้องการพักผ่อน การผ่อนคลายความตึงเครียด

2. การท่องเที่ยวเกิดขึ้นเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยง คือปลีกตัวออกจากความจำเจของสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน หรือหลบหนีจากปัญหาความวุ่นวาย ความลำบากใจ แม้การหลีกเลี่ยงนั้น จะเป็นการหลีกเลี่ยงชั่วคราวก็ตามเมื่อพิจารณาแนวคิดที่ยกมาข้างต้นอาจจะสรุปถึงมูลเหตุของการท่องเที่ยวได้ว่าเป็นเรื่องของ 2 สิ่ง หรือ 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน หมายถึง สาเหตุ หรือมูลเหตุจูงใจที่มาจากตัวบุคคลที่ต้องการพักผ่อน หรือความพึงพอใจจากการท่องเที่ยว และปัจจัยภายนอก หมายถึง สาเหตุ หรือปัจจัยที่มากกระทบหรือสร้างความต้องการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น เช่น ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว การซื้อสินค้าต่าง ๆ

วาฮับ (Wahab, 1975) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งกระตุ้นจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว หรือเรียกว่าสินมรดกทางการท่องเที่ยว มี 2 ประเภท คือ

1. ทางธรรมชาติ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ลักษณะภูมิประเทศ พืช สัตว์ป่า ภูเขา ทะเล น้ำตก เป็นต้น

2. ที่คนสร้างขึ้นเพื่อจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวและเพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างสะดวกสบาย ได้แก่

2.1 สินมรดกทางการท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา

2.2 โครงสร้างฐานรอง (Infrastructure) ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนนหนทาง ที่พัก ร้านอาหาร

2.3 โครงสร้างเหนือฐานรอง (Superstructure) ได้แก่ สิ่งที่จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ไม่ถึงกับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น บ่อนคาสิโน ในดัลลาส ห้องประชุมขนาดใหญ่ เป็นต้น

2.4 วิธีการดำรงชีวิตของคนซึ่งรวมถึงทำที่ความรู้สึกร่วมกันของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความยิ้มแย้มแจ่มใสความมีน้ำใจความพร้อมที่จะช่วยเหลือนักท่องเที่ยวความไม่เอาเปรียบ เป็นต้น

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวโดยจำแนกเป็น (Mill & Morrison, 1985 อ้างถึงใน วิภา วัฒนพงศ์ชาติ, 2542, หน้า 8)

1. อายุ เมื่อมีอายุมากขึ้น เวลาสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนจะลดลง เนื่องจากภาระหน้าที่

การทำงานและครอบครัว ต่อเมื่อลูก ๆ ได้เติบโตขึ้นและแยกครอบครัวออกไป จนกระทั่งเกษียณอายุ จึงจะมีเวลาสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนมากขึ้น สรุปได้ว่ากลุ่มคนที่มีอายุน้อยและกลุ่มสูงอายุ จะมีเวลาสำหรับการท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเป็นจำนวนน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทางกายภาพ นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยจะเลือกการผจญภัยในขณะที่ยังคนสูงอายุชอบท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้ ๆ

2. รายได้ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว กล่าวคือ เมื่อยังได้สูงขึ้นก็จะมีเงินเหลือพอที่จะจ่ายสำหรับการท่องเที่ยวมากขึ้น

3. เพศ ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ระหว่างเพศชายและหญิง ในด้านการท่องเที่ยว

4. การศึกษา เมื่อบุคคลมีระดับการศึกษาสูงขึ้น จะนิยมเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นเพราะผลจากรายได้ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว เหตุผลของการเดินทางท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ประการ (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2531, หน้า 88 - 90 อ้างถึงใน อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์, 2546, หน้า 33) สรุปได้ดังนี้

4.1 เงิน หรือค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นสิ่งแรกที่ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะต้องคิดทันทีเพราะการเดินทางท่องเที่ยวไม่ว่าจะใกล้หรือไกล จำเป็นต้องมีเงินหรืองบประมาณเพื่อใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าบริการสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้จ่ายซื้อของ เป็นต้น

4.2 เวลา เป็นสิ่งที่มีความหมายสำคัญสำหรับผู้เดินทางท่องเที่ยว เพราะแต่ละบุคคลย่อมอยู่ในสถานภาพทางการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บางคนอาจใช้เวลาวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อการท่องเที่ยว แต่บางคนอาจจะต้องรอถึงปิดภาคเรียน หรือบางคนอาจใช้เวลาหลังช่วงชีวิตทำงานเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

4.3 ความตั้งใจที่จะไป ปัจจัยข้อนี้เกิดจากเหตุผลและความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวอย่างแท้จริงการมีเงินและมีเวลา คงไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวได้ถ้าไม่ได้ตั้งใจที่จะไป นักท่องเที่ยวอาจถูกกระตุ้นจากสิ่งต่าง ๆ เช่น ความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยว การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจเสถียรภาพทางการเมือง ฤดูกาล สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยและภาพพจน์ทางการท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ความตั้งใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา

การดำเนินงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ความเป็นมา (อดีต - ปัจจุบัน)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญเฟื่องฟูรุดหน้ามา

ตามลำดับ เป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แต่ในด้านตรงกันข้ามการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวถดถอยลง การจัดการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมการพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ประสานการพัฒนากับการอนุรักษ์นั้น ได้มีความพยายามมาโดยตลอด ด้วยการวางกลยุทธ์ในการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาที่ดำเนินการอย่างรอบคอบตรงตามหลักวิชาการแต่ในการดำเนินการที่ผ่านมา แนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยสาเหตุหลายประการ สาเหตุประการหนึ่งที่จะกล่าวเป็นพิเศษในที่นี้ คือ ความสับสนในการพัฒนาระหว่างความต้องการทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ และการขาดการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ Green Tourism หรือ Ecotourism ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็ก ๆ รวมกัน แล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ (All Tourism Should Be Sustainable Tourism : Dowling, 1995 อ้างถึงใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และนักวิชาการในอุตสาหกรรมทั้งจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความของ Ecotourism บนพื้นฐานองค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural-based Tourism) มีการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management) และการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environmental Education - based Tourism) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ (Community Based participation) ร่วมคิด ดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. วิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถานการณ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยรวมในอนาคต เป็นการคาดหวังเป้าหมายสูงสุดหรือผลของการพัฒนา ที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้งระบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองกระแสความต้องการด้านอนุรักษ์ กระแสความต้องการของตลาด และกระแสของการพัฒนาคน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย ขั้นตอน และวิธีการจัดการอย่างเป็นระบบ สามารถกำหนดผลสำเร็จของการจัดการและ โครงข่ายความเชื่อ โยงที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปรับสภาพความสมดุลของกระแสความต้องการของแต่ละด้านในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการรักษาระบบนิเวศ การจัดการในกระบวนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถควบคุมขนาดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยเฉพาะองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวและองค์การบริหารการจัดการ ซึ่งจะมีประสิทธิผลให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถอำนวยประโยชน์ ดำรงสถานภาพ บทบาทหน้าที่ และพื้นที่ได้ตามสภาพธรรมชาติ นักท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป มีจิตสำนึกและมีความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม และมีขีดความสามารถในการจัดการ เกิดความภูมิใจและยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน

กล่าวโดยสรุป วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ในระยะ 10 ปี) คือ “การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป” จุดมุ่งหมายสูงสุด (Super Goal) ของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คงสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคมที่ดี และประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายเฉพาะในระยะแรกของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงประกอบด้วย

1. ให้มีแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
2. ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ
3. ให้มีการจัดการที่ประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่
4. ให้มีและการบริการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับทรัพยากร

5. ให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างประเทศที่มีคุณภาพ เดินทางเข้ามาสู่ประเทศไทยมากขึ้น

2. นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 นโยบายหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2 นโยบายด้านต่าง ๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. กลยุทธ์การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การที่จะให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวหลักที่สำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ต้องการการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ จึงเห็นควรกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการที่เกี่ยวข้อง ทั้งสิ้น 6 กลยุทธ์ ที่สอดคล้องภายใต้นโยบายหลัก และนโยบายแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

3.2 กลยุทธ์การให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก

3.3 กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

3.4 กลยุทธ์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและบริการนำเที่ยว

3.5 กลยุทธ์การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการท่องเที่ยว

3.6 กลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุน

เพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอกล่าวถึงคำนิยามที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในที่ต่าง ๆ ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

1. องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programmer:- UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การ การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้คำนิยามว่า “การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษา มีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากร ในท้องถิ่น” (สุมาลี เทพสุวรรณ, 2544, หน้า 39 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร, 2554)

2. ดร. ราล์ฟ บักลีย์ (Dr. Ralph Buckley) ศาสตราจารย์ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยกรีฟฟิท ประเทศออสเตรเลีย ให้คำนิยามสั้น ๆ ว่า “การท่องเที่ยวที่อาศัยผลิตผลทางธรรมชาติ การจัดการที่ยั่งยืน และองค์ประกอบทาง การศึกษา ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการอนุรักษ์” (Buckley, 1995, p. 3 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร, 2554)

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้คำนิยามว่า"การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ" (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2539, หน้า 10 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร, 2554)

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ คือ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวรู้คุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวรู้คุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ ซึ่งอาจได้รับจากนักวิชาการ คนท้องถิ่น หรือมัคคุเทศก์ รัฐบาลอาจมีบทบาทเป็นผู้กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อมิให้มีจำนวนมากจนทำลายสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2541 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร 2554)

5. การปาฐกถาของ นายอานันท์ ปันยารชุน เรื่อง “นำร่องท่องเที่ยวไทยในปี 2000” นั้น ได้กล่าวถึง Ecotourism ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งพานักท่องเที่ยวไปชื่นชมธรรมชาติและในขณะเดียวกันก็เป็นการท่องเที่ยวที่เคารพธรรมชาติด้วย (อานันท์ ปันยารชุน, 2543, หน้า 4 - 9 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร, 2554)

6. ยศ สันตสมบัติ กล่าวไว้ในการสัมมนาระดับนานาชาติเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่ออนุรักษ์ป่าและการพัฒนาชุมชน” ที่จัดขึ้น ณ จังหวัดเชียงใหม่เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ซึ่งได้ให้นิยามของ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ไว้ดังนี้

“การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจกับการพัฒนาการทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจเพื่อให้ชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับประโยชน์โดยตรงจากการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่ง ธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน ระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้กันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ

การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติที่เกิดขึ้นในโลกนี้มีแนวคิดมาจาก 2 ประเด็นหลักคือ ประเด็นแรก มาจากการจัดตั้งพื้นที่สวนสาธารณะหรือพื้นที่ส่วนรวมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ กล่าวคือ เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว ในประเทศอินเดียได้มีการจัดตั้งป่าแห่งหนึ่ง คือ ป่าอิติปตมฤคทายวัน

หรือสวนกวางซึ่งตั้งอยู่ใกล้กรุงพาราณสี เพื่อเป็นที่เผยแพร่พระพุทธศาสนา ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 พระเจ้าอโศกมหาราช ได้เห็นชอบให้มีการสวนพันธุ์สัตว์ ปลา และป่าไม้ในป่าดังกล่าว ในลักษณะเดียวกันในประเทศจีนเมื่อหลายร้อยปีก็มีสวนกวางอยู่แห่งหนึ่งเป็นที่ขยายพันธุ์และพักผ่อนของประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ในกลุ่มประเทศแถบอ่าวเปอร์เซีย และในสมัยกรีก บาบิโลน และโรมันก็ได้สร้างสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อน เช่น สวนลอยบาบิโลน

ประเด็นที่สอง เป็นความคิดเกี่ยวกับพื้นที่สงวนของผู้ปกครองเมืองที่มีไว้เพื่อการล่าสัตว์ การนันทนาการ และใช้เป็นเครื่องแสดงฐานะอำนาจของผู้ปกครองสมัยกลางของยุโรป จากแนวคิดเกี่ยวกับสวนสาธารณะ และพื้นที่สงวนของผู้ปกครองเมืองเพื่อการล่าสัตว์ ทำให้เกิดแนวคิดของการจัดการตั้งอุทยานแห่งชาติขึ้นมา แต่การเริ่มต้นในเรื่องการจัดการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติอย่างจริงจังและเป็นระบบมีขึ้นในราวประมาณ 100 กว่าปีมาแล้ว ในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งในช่วงเวลานั้นได้มีการสำรวจและบุกเบิกดินแดนทางตะวันตกของทวีปอเมริกาเหนือเพื่อการตั้งถิ่นฐาน ขยายพื้นที่เพาะปลูก และเพื่อความรู้ในดินแดนที่ยังไม่มีการบุกเบิก เหตุผลที่ผลักดันให้มีการสำรวจดังกล่าว เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัย และพื้นที่เพาะปลูกลดน้อยลง การสำรวจและบุกเบิกดังกล่าวส่งผลให้มีการค้นพบภูมิประเทศที่งดงามหลายแห่ง และในทางตรงกันข้ามการจัดการตั้งถิ่นฐานและการเพาะปลูกในพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าลดลงไปด้วยเป็นจำนวนมาก

จนปี พ.ศ. 2375 นักวาดภาพชื่อ George Catlin ชาวอเมริกา ได้เดินทางไป Fort Pierre ปัจจุบันคือมลรัฐ South Dakota เพื่อวาดภาพเกี่ยวกับประเพณีต่าง ๆ และพบว่า ชาวอินเดียนแดงและควายได้หายไปจากบริเวณที่ราบดังกล่าวเพราะความเจริญเข้ามาครอบงำ เขาจึงเขียนบทความแสดงความเห็นลงในวารสาร และเสนอแนะให้รัฐบาลอนุรักษ์ชาวอินเดียนแดง และธรรมชาติไว้ (จากบทความของเขาเป็นที่มาของการยอมรับให้คนป่าหรือชาวพื้นเมืองอย่างชาวอินเดียนแดงและประเพณีดั้งเดิมได้รับการอนุรักษ์ไว้ควบคู่กับป่า และสัตว์ป่า พร้อมทั้งยอมรับให้คนป่าสามารถล่าสัตว์และเก็บหาผลประโยชน์ในป่าอนุรักษ์ได้)

ความคิดเห็นของ George Catlin ยังไม่เป็นที่สนใจนักแต่ในปีเดียวกัน การดำเนินการสงวนพื้นที่คุ้มครองเพื่อประโยชน์ด้านนันทนาการแก่สาธารณชนได้กำเนิดขึ้น ณ บริเวณพื้นที่สวนน้ำพุร้อน ในมลรัฐ Arkansas ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นพื้นที่เล็ก ๆ ที่เก็บไว้เพื่อประโยชน์ทางด้านสังคม (ภายหลังได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2464) จึงเป็นจุดเริ่มต้นทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำด้านการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเพิ่มมากขึ้น

แต่สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันรักษาธรรมชาติในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นเมื่อ

ประมาณกลางศตวรรษที่ 19 เมื่อ John James Audubon ได้วิจารณ์ถึงการพัฒนามุ้งทำลาย
 ธรรมชาติกำลังจะเกิดมากขึ้น จนปี พ.ศ. 2388 Henry David Thoreau ได้ตระหนักถึงการมุ้งทำลาย
 ธรรมชาติของเพื่อนร่วมชาติทำให้สภาพธรรมชาติถูกเปลี่ยนเป็นเมืองเขาได้ผลักดันให้สงวนพื้นที่ที่
 บ่อน้ำ Walden บริเวณใกล้บ้านเขาไว้ และในปี พ.ศ. 2401 เขายืนยันความเห็นที่เห็นว่า รัฐต้องมีพื้นที่
 สงวนของชาติไม่ใช่เป็นพื้นที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อการล่าสัตว์หรือหาอาหาร และเพื่อจัดไว้
 ในการใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและนันทนาการของประชาชน

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2407 George Perkins Marsh ได้เสนอแนวความคิดทางนิเวศวิทยาใน
 หนังสือ Man and Nature ที่ว่า “มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การทำลายธรรมชาติก็เท่ากับว่าเป็น
 การทำลายตัวมนุษย์เอง” ได้จุดประกายให้มีการริเริ่มการสงวนแหล่งธรรมชาติขึ้นในประเทศ
 สหรัฐอเมริกา และในปีเดียวกัน สหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้พื้นที่สงวนความงามทางธรรมชาติใน
 บริเวณหุบเขา Yosemite ใน Sierra to California เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อการนันทนาการ ซึ่ง
 เปรียบเสมือนอุทยานแห่งชาติแห่งแรกแต่มีฐานะเป็นเพียงพื้นที่สงวนในขณะนั้นเพราะ Yosemite มี
 หุบเขาโอบล้อมไว้ กว้างประมาณ 11 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่เล็กเกินไป (ต่อมาภายหลังได้มีการ
 ประกาศพื้นที่ใกล้เคียงกับหุบเขาดังกล่าว ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 3,900 ตารางกิโลเมตร ให้เป็นอุทยาน
 แห่งชาติ)

ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2413 ภายหลังจากการสำรวจภูเขาไฟที่ล้อมรอบทะเลสาบ
 Yellowstone เป็นเวลาหลายสัปดาห์ กลุ่มผู้บุกเบิกชาวอเมริกันซึ่งเป็นสมาชิกของคณะนักสำรวจ
 Washburn ได้ปรึกษากันรอบกองไฟ ณ บริเวณที่เรียกว่า Madison แล้วตกลงกันว่าผลักดันให้
 รัฐสภาสหรัฐอเมริกาออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองรักษาสภาพป่าธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ให้คงอยู่ต่อไป
 ความพยายามของนักสำรวจได้บรรลุผลสำเร็จใน 2 ปีต่อมา โดยรัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้
 บัญญัติกฎหมายประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติแห่งแรกขึ้น ซึ่งนับเป็นครั้งแรกของโลกที่มีการตรา
 กฎหมายเพื่อการนี้ คือ กฎหมายฉบับลงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2415 จัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

Yellowstone ในมลรัฐ Wyoming มีเนื้อที่ประมาณ 5 ล้าน 5 แสนไร่ ซึ่งตรงกับสมัยที่ Abraham
 Lincoln เป็นประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ในขณะเดียวกัน รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้
 แต่ละมลรัฐต้องจัดให้มีพื้นที่ป่าธรรมชาติ เพื่อเป็นสวนสาธารณะและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เพื่อ
 ประโยชน์และความเพลิดเพลินของประชาชน แนวความคิดนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ทางการเมือง
 และการปกครองและค่อย ๆ แพร่ขยายไปในหลายพื้นที่ของประเทศสหรัฐอเมริกาและในหมู่
 ประเทศเครือจักรภพอังกฤษ เช่น ประเทศแคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ อินเดีย เป็น
 ต้นจากนั้นประเทศอื่น ๆ จึงถือเอาเป็นแบบอย่าง

ต่อมาสถานการณ์บัญญัติของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ตรากฎหมายจัดตั้งกรมอุทยาน

แห่งชาติขึ้นเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2459 โดยให้ กรมอุทยานแห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นจะต้องส่งเสริมและควบคุมการใช้พื้นที่ของรัฐ คือ อุทยานแห่งชาติ อนุสรณ์สถานและพื้นที่สงวนอื่น ๆ ด้วยวิธีการและมาตรการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พื้นฐานของพื้นที่อนุสรณ์สถาน และพื้นที่สงวน คือ เพื่อการอนุรักษ์ทิวทัศน์และธรรมชาติที่สวยงาม และคงไว้ซึ่งเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และสัตว์ป่าในพื้นที่นั้น ๆ และจัดหาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินหรือลักษณะทำนองเดียวกัน ด้วยอาภักดิ์ปกริยาและวิธีการที่จะทำให้การส่งต่อให้ชนในรุ่นต่อ ๆ ไปไม่เสื่อมค่าซึ่งความสนุกสนานเพลิดเพลิน

เป็นที่น่าสังเกตว่า สาเหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่ริเริ่มการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ เพราะในช่วงดังกล่าวเป็นยุคบุกเบิกก่อนการรวมสหพันธรัฐ มีการอพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่ไปตั้งรกรากในดินแดนที่ห่างไกลไปทางด้านตะวันตกมาก ชุมชนได้ขยายขอบเขตกว้างขึ้น การได้สัมผัสกับธรรมชาติ ประกอบกับความเชื่อทางศาสนา ที่ส่วนใหญ่ของชาวอเมริกันนับถือศาสนาคริสต์นิกายโปแตสแตนต์ ที่มีหลักความเชื่อในเรื่องการให้ความเคารพและปกป้องรักษาสีงธรรมชาติซึ่งพระผู้เป็นเจ้าได้ประทานมาให้แก่นมนุษย์สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติ และในระยะเริ่มแรก การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติจะมีแนวคิดริเริ่มมาจากบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงหรือกลุ่มบุคคลมากกว่าที่จะเป็นความคิดริเริ่มของรัฐบาล

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2415 จนถึงก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 อัตราการเพิ่มของอุทยานแห่งชาติทั่วโลกเป็นไปอย่างเชื่องช้า แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2453 จนถึงประมาณ พ.ศ. 2510 อัตราการเกิดอุทยานแห่งชาติ 50 แห่ง (พ.ศ. 2453 - 2462) เป็น 356 แห่ง (พ.ศ. 2503 - 2510) และในทวีปยุโรปเพิ่มขึ้น 15 เท่า คือ อุทยานแห่งชาติจำนวน 25 แห่ง (พ.ศ. 2453 - 2462) เป็น 379 แห่ง (พ.ศ. 2503 - 2510) ในทวีปแอฟริกาและเอเชียก็มีการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

อัตราการเพิ่มขึ้นของอุทยานแห่งชาติทั่วโลก สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการพื้นที่ทางธรรมชาติของประชาชน ดังจะเห็นได้จากจำนวนคนที่ไม่เที่ยวพักผ่อนในแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ ทั่วโลกทั้งในประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศกำลังพัฒนาจะมากขึ้น ความต้องการพื้นที่สีเขียวมีมากขึ้น เนื่องจาก การได้สัมผัสกับธรรมชาติ เช่น น้ำตก ป่าธรรมชาติ ทะเลสาบ หรือที่ชายทะเล ทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ประชาชนเกิดการรวมตัวก่อตั้งสมาคมเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2545)

อุทยานแห่งชาติในประเทศไทยเกิดขึ้นจาก พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ซึ่งได้ให้ความหมายของอุทยานแห่งชาติไว้ว่า ได้แก่ “บริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมเพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของ

ประชาชน โดยรัฐจะประกาศพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนด นั้นแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า อุทยานแห่งชาติ ที่ดินที่จะกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง ให้มีกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเกษตรเป็นประธาน อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมมหาดไทย ผู้แทนกรมที่ดิน และกรรมการอื่นไม่เกินสิบเอ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง” แนวคิดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ ริเริ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียง เช่น อุทยานแห่งชาติแกรนด์แคนยอน อุทยานแห่งชาติเยลโลว์สโตน อุทยานแห่งชาติโยเซมิตีหลักการสงวนรักษาที่ดินที่มีสภาพธรรมชาติ นั้นทำได้หลายแบบ หลายระดับ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติ, วนอุทยาน, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, เขตห้ามล่าสัตว์ป่า, ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ, และ สวนรุกขชาติ ในส่วนอุทยานแห่งชาติของไทยนั้น แบ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางบก และทางทะเลอุทยานแห่งชาติที่สำคัญของไทย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่, อุทยานแห่งชาติภูกระดึง, อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง, อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์, อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นต้น การกระทำสิ่งใดในบริเวณอุทยานแห่งชาติจะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ และผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ปัจจุบัน ประเทศไทยมีอุทยานแห่งชาติ 148 แห่ง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2545)

ข้อมูลอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

ประเทศไทยเรา เป็นประเทศหนึ่งที่โชคดีมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ ไม่ได้มีแต่เฉพาะที่เป็นธรรมชาติ ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล หาดทราย ศิลปกรรมและโบราณสถานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงอาหารการกิน ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทย ที่มีน้ำใจดีเป็นมิตร ยิ้มแย้มแจ่มใส จนมีคำเฉพาะที่ใช้พูดถึงประเทศไทยของเราว่า ดินแดนแห่งรอยยิ้ม (Land of Smile) อีกด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่ายิ่งดังกล่าวนี้อาจถือว่าเป็นขุมทรัพย์ หุนทรัพย์ ของแผ่นดิน และเป็นมรดกอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษของเรา ได้สร้างสรรค์ปกป้องรักษาไว้ให้ลูกหลาน จนตกทอดมาถึงยุคของพวกเราในปัจจุบัน (กินรี, 2543)

ที่ตั้งและแผนที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

ผู้ปณ. 1 ปทจ.เทพสถิต อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ 36230

โทรศัพท์:0-4489-0105 โทรสาร:0-4489-0105

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ:นายจารึกปานมณี

อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีเนื้อที่ประมาณ 62,437.50 ไร่ หรือ 99.9 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่อยู่ในท้องที่อำเภอเทพสถิต และอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ มีสภาพป่าสมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของกลุ่มน้ำชีและแม่น้ำป่าสักมีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง โดยเฉพาะทุ่งดอกกระเจียว

ความเป็นมา เดิมบริเวณลานหินงามเป็นที่รู้จักเฉพาะราษฎรในท้องถิ่น ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2528 นายอำเภอเทพสถิต และป่าไม้อำเภอเทพสถิต ได้ออกตรวจพื้นที่และพบกับลานหินธรรมชาติที่มีรูปร่างสวยงามมีคุณค่าควรอนุรักษ์ไว้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนของบุคคลทั่วไป จึงเสนอเรื่องไปยังกรมป่าไม้ผ่านทางจังหวัดชัยภูมิ ในชั้นต้นกรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นวนอุทยานป่าหินงาม เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2529 ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,250 ไร่ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2536 กรมป่าไม้ได้ทำการสำรวจพื้นที่ใกล้เคียงอย่างละเอียด และพบว่ามีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เมื่อรวบรวมพื้นที่แล้วประมาณ 112 ตารางกิโลเมตร หรือ 70,000 ไร่ โดยพื้นที่ดังกล่าวได้กันหมู่บ้านออกจากพื้นที่เรียบร้อยแล้วโดยการปฏิรูปดิน อีกทั้งพื้นที่เตรียมจัดตั้งนี้มีความโดดเด่นทางธรณีวิทยา มีลานหินที่มีรูปลักษณ์สวยงามแปลกตา มีดอกกระเจียวซึ่งพันธุ์ไม้ล้มลุกประจำถิ่น ที่มีดอกสีชมพูอมม่วงชูดอกสะพรั่งในช่วงต้นฤดูฝน มีน้ำตกที่สวยงาม สมควรที่จะอนุรักษ์ไว้ในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติ ต่อมากรมป่าไม้มีคำสั่งที่ 1642/2537 ให้ นายวิวัฒน์ จันทร์เผือก นักวิชาการป่าไม้ 5 ตำแหน่งเลขที่ 2459 อุทยานแห่งชาติรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย ไปดำเนินการจัดตั้งพื้นที่ป่าดังกล่าวให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแห่งนี้ด้วย ต่อมาปี 2550 ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าบางกัก ในท้องที่ตำบลโป่งนก ตำบลนาช่างกัก ตำบลบ้านไร่ ตำบลวะตะแบก อำเภอเทพสถิต และตำบลซับใหญ่ กิ่งอำเภอซับใหญ่ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 26 ก ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2550 จัดเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 105 ของประเทศ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ภาพที่ 1 อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)
 ขนาดพื้นที่ 62,437.50 ไร่
 หน่วยงานในพื้นที่ หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติป่าหินงามที่ หง.1 (เขาพนมโคม)
 ที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
 หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม (ช่องบ่อ)
 หน่วยพิทักษ์ป่าหนองใหญ่ (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขา ประกอบไปด้วยภูเขาต่าง ๆ เช่น เขาพังเหย มีความสูงประมาณ 200 - 800 เมตร ทางธรณีวิทยาของพื้นที่เป็นหมวดหินภูพานหมวดหินพระวิหาร และหมวดหินภูกระดึง เป็นหินในระหว่างช่วงเวลาประมาณ 180 - 230 ล้านปี ยุคจูแรสสิกและไทรแอสสิก เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารลุ่มน้ำชี (แม่น้ำชี) ลำน้ำสนธิซึ่งไหลลงแม่น้ำป่าสัก

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไป อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากลักษณะของแนวเทือกเขาพังเหยกั้นอยู่ในแนวเหนือ - ใต้ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ที่พัดพาเอาความชุ่มชื้นจากทะเลมาตกเป็นฝนในพื้นที่เป็นปริมาณมากจากข้อมูลของสถานีตรวจอากาศอุทยานแห่งชาติป่าหินงามในระหว่าง พ.ศ. 2543 - 2546 พบว่ามีปริมาณน้ำฝนตลอดปีเฉลี่ย 1,782.6 มิลลิเมตร มีจำนวนวันที่ฝนตก 109 วัน/ปี โดยมีฝนตกชุกมากที่สุดในเดือนสิงหาคม วัดได้ 338.3 มิลลิเมตร ส่วนอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน วัดได้ 33 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนธันวาคม วัดได้ 18.3 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี

วัดได้ 24.8 องศาเซลเซียส สำหรับฤดูกาลเมื่อพิจารณาตามลักษณะอุณหภูมิ ประมาณน้ำฝน และ ความชื้นสัมพัทธ์แล้วสามารถแบ่งฤดูกาลได้ดังนี้

ฤดูฝน อยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 278.5 มิลลิเมตร

ฤดูแล้ง อยู่ระหว่างเดือนตุลาคม - มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ย 23.2 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 25.9 องศาเซลเซียส

พืชพันธุ์และสัตว์ป่า

สภาพป่าเป็นป่าเต็งรังผสมผลัดใบป่าดิบแล้ง มีไม้เหียงเป็นไม้เด่น และมี เต็ง รัง พยอม ก่อ กะบก ประคู้ อินทนิลบก ส้าน ฯลฯ

สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง หมูป่า กระต่ายป่า นิ่ม เม่น อ้น อีเห็น กระรอก ลิง ฯลฯ

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ มาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ผ่านสระบุรีจนถึงบ้านพุแค เลี้ยวขวามาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 21 จนถึงอำเภอชัยบาดาล แล้วใช้ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 205 ผ่านกิ่งอำเภอลำสนธิ ก่อนถึงอำเภอเทพสถิตประมาณ 1 กิโลเมตร ให้เลี้ยวซ้ายไป ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2354 ระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตรแล้วเลี้ยวซ้ายไปตาม ถนนลาดยางระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม รวม ระยะทางประมาณ 270 กิโลเมตร

จากจังหวัดนครราชสีมา ใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 ผ่านอำเภอโนนไทย บ้านหนองบัวโคก บ้านคำปึง เมื่อเลยอำเภอเทพสถิตมาประมาณ 1 กิโลเมตร ให้เลี้ยวขวาไปตาม ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2354 ระยะทางทางประมาณ 17 กิโลเมตร ให้เลี้ยวซ้ายไปตาม ถนนลาดยางระยะทางประมาณ 13 กิโลเมตร ก็จะถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ระยะทาง ประมาณ 140 กิโลเมตร (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

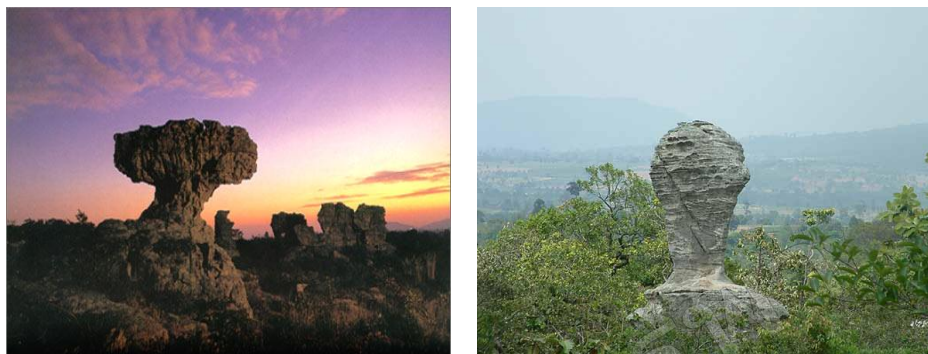
ค่าธรรมเนียมการเข้าอุทยานแห่งชาติ

- 1.ผู้ใหญ่ คนละ 20-80 บาท (ขึ้นอยู่กับอุทยานฯ)
- 2.เด็ก คนละ 10-40 บาท (ขึ้นอยู่กับอุทยานฯ)
- 3.กรณีเป็นเด็กอายุต้องต่ำกว่า 14 ปี แต่ถ้าอายุต่ำกว่า 3 ปี จักไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม
- 4.กรณีเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ให้เก็บค่าธรรมเนียมในอัตราสำหรับเด็ก

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

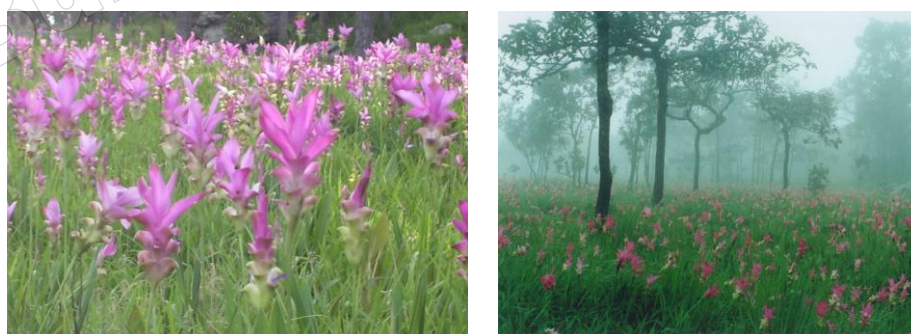
ป่าหินงาม หรือ (ลานหินงาม) อยู่ทางทิศตะวันตกของที่ทำการอุทยานฯ ทั่วบริเวณเรียง รายไปด้วยหินก้อนน้อย ใหญ่ รูปร่างแปลก ๆ มากมายในพื้นที่กว่า 10 ไร่ เป็นลานหินซึ่งเกิดจาก การกัดเซาะดิน และเนื้อหินทรายมานานนับล้านปี วางเรียงรายสลับซับซ้อน อยู่เต็มลานบ้างก็มี

รูปร่างเหมือนกับถ้วยฟุตบอลโลก บ้างก็เหมือนกบเรด้า และรูปต่าง ๆ แล้วแต่จะจินตนาการ แต่เมื่อดูแล้วชวนให้เกิดความเพลิดเพลิน

ภาพที่ 2 ลานหินงาม (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ทุ่งดอกกระเจียว “ทุ่งดอกกระเจียว” เกิดจากดอกกระเจียวป่า หลากหลายสายพันธุ์ที่พร้อมใจกันขึ้นรายรอบบริเวณ ของอุทยานฯและจะมีอยู่บริเวณหนึ่งใช้พื้นที่หลายไร่ ที่จะมีดอกกระเจียวขึ้นอย่างหนาแน่นจนกลายเป็นทุ่ง ซึ่งเวลามองดูก็จะเห็นเป็นสีชมพูปนขาว และมีสีเขียวของลำต้นและก้านใบเป็นสีเขียวสด ประกอบกับสีเขียวของหญ้าที่ขึ้นมาแซม ทำให้ทุ่งกระเจียวเขียวจี สวยงามเหมือนกับทุ่งในทรวงสวรรค์เลย โดยในช่วงฤดูฝน เริ่มต้นเดือนมิถุนายน ถึง ปลายเดือนกรกฎาคม ของทุก ๆ ปี ต้นกระเจียวจะออก ดอกสวยงามตระการตาไปทั่วผืนป่า จัดได้ว่าเป็น “นางเอกของอุทยานฯ” ก็ว่าได้ ทั้งนี้เพราะดอกกระเจียว จะไม่มีให้เห็นเลยนอกเสียจากในช่วงเวลาที่ว่านี้เท่านั้น

ภาพที่ 3 ทุ่งดอกกระเจียว (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

จุดชมวิวยอดแผ่นดิน สูดแผ่นดิน อยู่ทางด้านทิศเหนือของที่ทำการอุทยานฯ เป็นแนวหน้าผาและชะง่อนหิน เป็นจุดสูงสุดบนเทือกเขา พังเหย สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 846 เมตร เกิด

จากการดันตัวของแผ่นดินภาคกลาง (ฉานไทย) ชุกเข้าไปใต้แผ่นดิน อีสาน (อินโด - ไชน่า) ทำให้เกิดแผ่นดินที่ยกตัวสูงขึ้น เรียกว่า “สุดแผ่นดิน”คือเขตรอยต่อของ 3 ภาคอันได้แก่ได้แก่

1. แผ่นดินซีกทางอุทยานฯเป็นเขตของ จังหวัดชัยภูมิ (ภาคอีสาน)
2. แผ่นดินซีกทางตะวันตกของอุทยานฯ เป็นเขตของ จ.ลพบุรี (ภาคกลาง)
3. แผ่นดินซีกทางเหนือของอุทยานฯ เป็นเขตของ จ.เพชรบูรณ์ (ภาคเหนือ)ซึ่งมีความสวยงาม อากาศเย็นสบาย และในตอนเช้า ๆ จะมีกลุ่มหมอกลอยผ่านหน้าเราไป เหมือนกับหยอกเข้ากับผู้มาเยือนเลย

ภาพที่ 4 ผาสุดแผ่นดิน (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

การคมนาคม อุทยานแห่งชาติได้มีรถบริการขึ้นชม

1. จุดแรกรถจะจอดที่ บริเวณจุดชมวิวสุดแผ่นดิน
2. จุดที่สอง บริเวณทุ่งดอกกระเจียว
3. จุดที่สาม บริเวณป่าหินงาม

อัตราค่ารถตลอดการเดินทาง ผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท

ภาพที่ 5 รถบริการนำเที่ยว (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ที่จอดรถ - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

มีลานจอดรถให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยที่จอดรถจะอยู่ระหว่างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวกับที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

ภาพที่ 6 ที่จอดรถ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

บริการอาหาร - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

มีร้านอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 7 บริการอาหาร (สำนักอุทยานแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม, 2554)

ลานกางเต็นท์ - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติป่าหินงามจังหวัดชัยภูมิ

มีพื้นที่กางเต็นท์ พร้อมห้องน้ำ - ห้องสุขารวม ไว้ให้บริการ ท่านสามารถนำเต็นท์มากางเอง หรือติดต่อขอใช้บริการเต็นท์ของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งมีค่าบริการอยู่หลายอัตราขึ้นอยู่กับชนิด ขนาดของเต็นท์ และอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ รายละเอียดเกี่ยวกับที่พักเต็นท์ขอให้ติดต่อสอบถามกับอุทยานแห่งชาติโดยตรง

ภาพที่ 8 ลานกางเต็นท์ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยวสามารถ
เข้ามาขอรับบริการข้อมูลได้ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ระหว่างเวลา 8.00 - 16.30 น.

ภาพที่ 9 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ห้องน้ำ - ห้องสุขาชาย, ห้องน้ำ - ห้องสุขาหญิง - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ, อุทยาน
แห่งชาติป่าหินงาม

ภาพที่ 10 ห้องสุขาชาย - หญิง (สำนักอุทยานแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม, 2554)

ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP - ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ, อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

ภาพที่ 11 ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาพที่ 12 เส้นทางเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ
(สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

ภาพที่ 13 เส้นทางเดินภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

(สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประธานสิทธิ์ กระทบ (2550, บทคัดย่อ) ทศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ทศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นด้านบวก โดยมีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติเท่ากับ 3.68 หมายถึงระดับทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูง นั่นคือ ราษฎรในชุมชนท้องถิ่นสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่จะต้องส่งเสริมและให้ความรู้มากขึ้นเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประสบความสำเร็จ และเป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร และนภาพ ราชบุรี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาระดับความรู้และเจตคติของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีคะแนนเฉลี่ย 10.48 คะแนน โดยคำถามที่ตอบถูกมากที่สุดเกี่ยวกับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม/ วิถีชีวิตให้คงเดิม ซึ่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรับรู้จากสื่อหนังสือและนิตยสารมากที่สุด ส่วนระดับเจตคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอยู่ที่ระดับ พอใจมาก ในด้านความสะดวก เรียบร้อย สิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น ที่จอดรถ ร้านค้า ห้องน้ำ เป็นต้น) การให้ข้อมูลความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าชมสถานที่ และกฎระเบียบ หรือข้อบังคับในการเข้าชมสถานที่ ส่วนเจตคติด้านจุดเด่น ความน่าสนใจของสถานที่ท่องเที่ยว มีเจตคติอยู่ในระดับ พอใจมากที่สุด สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา พบว่า มีผลต่อระดับเจตคติของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ รายได้ ระดับการศึกษา พบว่า มีผลต่อความรู้ของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสัมพันธ์กับเจตคติในด้านความสะดวก/ เรียบร้อย ด้านการให้ข้อมูล/ ความรู้/ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าชมสถานที่

ธนกิจ ชารุ (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยาของพิพิธภัณฑสถานสิรินธร อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.5 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 30.5 ปี ร้อยละ 70.3 จบการศึกษากว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 38.3 มีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 86.3 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 77.8 ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากคำบอกเล่าจากบุคคลอื่น ร้อยละ 72.3 เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 56.2 มาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก ร้อยละ 72.0 มีวัตถุประสงค์การมาท่องเที่ยวเพื่อท่องเที่ยวหรือพักผ่อน ร้อยละ 52.8 เดินทางมาพร้อมครอบครัว ร้อยละ 38.3 สมาชิกในการมาท่องเที่ยว 3-5 คน ร้อยละ 84.5 เดินทางมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ ร้อยละ 51.0 ไม่เดินทางไปเที่ยวสถานที่อื่น ร้อยละ 93.0 คิดว่าจะกลับมาเที่ยวสถานที่แห่งนี้ อีก สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,090.00 บาทต่อคน ร้อยละ 82.3 ใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 74.5 มีความคิดเห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าชมพิพิธภัณฑสถานสิรินธร โดยอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับเด็กควรเก็บ เฉลี่ย 14.80 บาทต่อคน ผู้ใหญ่ควรเก็บ เฉลี่ย 32.40 บาทต่อคน และชาวต่างประเทศควรเก็บ เฉลี่ย 90.40 บาทต่อคน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยาของพิพิธภัณฑสถานสิรินธร ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสิ่งดึงดูดความสนใจ 2) ด้านคมนาคม 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ 5) ด้านความปลอดภัย พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าดีทุกด้าน การทดสอบสมมติฐานด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่มีต่อความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยาของพิพิธภัณฑสถานสิรินธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติบางประการ จึงปฏิเสธสมมติฐานการศึกษา

มนตรี ปรางสูงเนิน (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณน้ำตกพลิวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละประเภท ได้แก่ ทางเดิน ถนน ที่จอดรถ ดงขะยะ/ระบบกำจัดขยะ ห้องน้ำ-ห้องสุขา ป้ายบอกทิศทาง ป้ายคำเตือน ป้ายสื่อความหมาย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ พื้นที่กางเต็นท์ บ้านพักนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายอาหาร ม้านั่ง โต๊ะ และอาคารที่ทำการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทซึ่งหมายถึงว่าการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว ด้วยวิธีไคกำลังสอง (Chi - square Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยที่นำมาทดสอบได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ประเภทและขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว ลักษณะการพักผ่อน วัตถุประสงค์ของการมาเยือน และประสบการณ์การท่องเที่ยว พบว่า มีเพียงปัจจัยด้านรายได้ และลักษณะการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ยงยุทธ แก้วอุดม (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และประชาชน ในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัด นครนายก ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/ นักศึกษา และรายได้เฉลี่ยระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ส่วนประชาชนในท้องถิ่นที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงและเพศชายจำนวนเท่ากัน มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 5,000 บาท พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก คือ ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมและ กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านการจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็น ของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นเห็น ด้วยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก คือ ด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ด้านการ มีส่วนร่วม และด้านการจัดการ

สมพงษ์ สังข์ทอง (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการ ให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า เข้าใจ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าโดยภาพรวมความเข้าใจเกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าโดยภาพรวม ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนักท่องเที่ยวมี ความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ผลการศึกษาโดยภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ มีต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี นักท่องเที่ยวมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ที่พักอาศัย ปัจจุบัน ระดับการศึกษา รายได้ลักษณะกลุ่มเดินทางที่มาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางที่มา ท่องเที่ยว การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวและจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อ การให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน อาชีพของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน แห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

สุดศิริ หอมกลิ่น (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท่า วังผาในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านศักยภาพความพร้อมของอำเภอท่าวัง จังหวัดน่าน ต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ประเด็นที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสินค้าและของที่ระลึก ($\bar{X} = 2.69$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 2.52$) และด้านที่พัก ($\bar{X} = 2.52$)

2. ด้านแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการให้พัฒนามากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.99$) และรองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการลงทุน ($\bar{X} = 2.97$)

3. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ได้แก่ด้านการตัดสินใจริเริ่มโครงการ ($\bar{X} = 2.37$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.17$) และด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 2.32$) ยกเว้นด้านปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$)

4. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นตอนตัดสินใจริเริ่มโครงการมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระหว่างกลุ่มอายุ วุฒิก่อนการศึกษาระดับสูงสุด กลุ่มอาชีพ และรายได้ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท่าวังผาในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังนี้ 1) การจัดการเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็น 2) การจัดทำแผน โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3) การสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว 4) การจัดกิจกรรม การประชุมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชนและประชาชนเพื่อสรุปผลการพัฒนาการท่องเที่ยวและหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

สุภัทรวลัย ตั้งศรีวงษ์ (2552, บทคัดย่อ) แนวทางการพัฒนาน้ำตกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติตาดหมอก จังหวัดเพชรบูรณ์ จากผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติตาดหมอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลกับความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาน้ำตกเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในเขตอุทยานแห่งชาติตาดหมอก จังหวัดเพชรบูรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเพศ สถานภาพ อายุ มีผลกับความคิดเห็นต่อ แนวทางการพัฒนาน้ำตก ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่แตกต่างกัน

อัจฉริยา ทูมพานิชย์ (2552, บทคัดย่อ) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติภูผายล จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการนำเที่ยว อยู่ในระดับเห็นด้วย รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการลงทุนและด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการอยู่ในระดับเห็นด้วย และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ใ้ระดับเห็นด้วย และจากการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับลักษณะ พฤติกรรมการศึกษาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูผาไซ จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุ การศึกษา และอาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูผาไซ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ และรายได้ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูผาไซ จังหวัดสกลนคร ไม่แตกต่างกัน

จะรัน นิลรัตน์คำ (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 - 40 ปี อยู่ในสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด ส่วนใหญ่จะมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งแรก มักจะรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนจากโทรทัศน์ สื่อจากบุคคลใกล้ชิด และสื่อมวลชนจากอินเทอร์เน็ต มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีความพึงพอใจในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ด้านความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียมและ/ หรือค่าสินค้าและบริการ และไม่พึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไม่แตกต่างกัน และ 2) นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนแตกต่างกัน

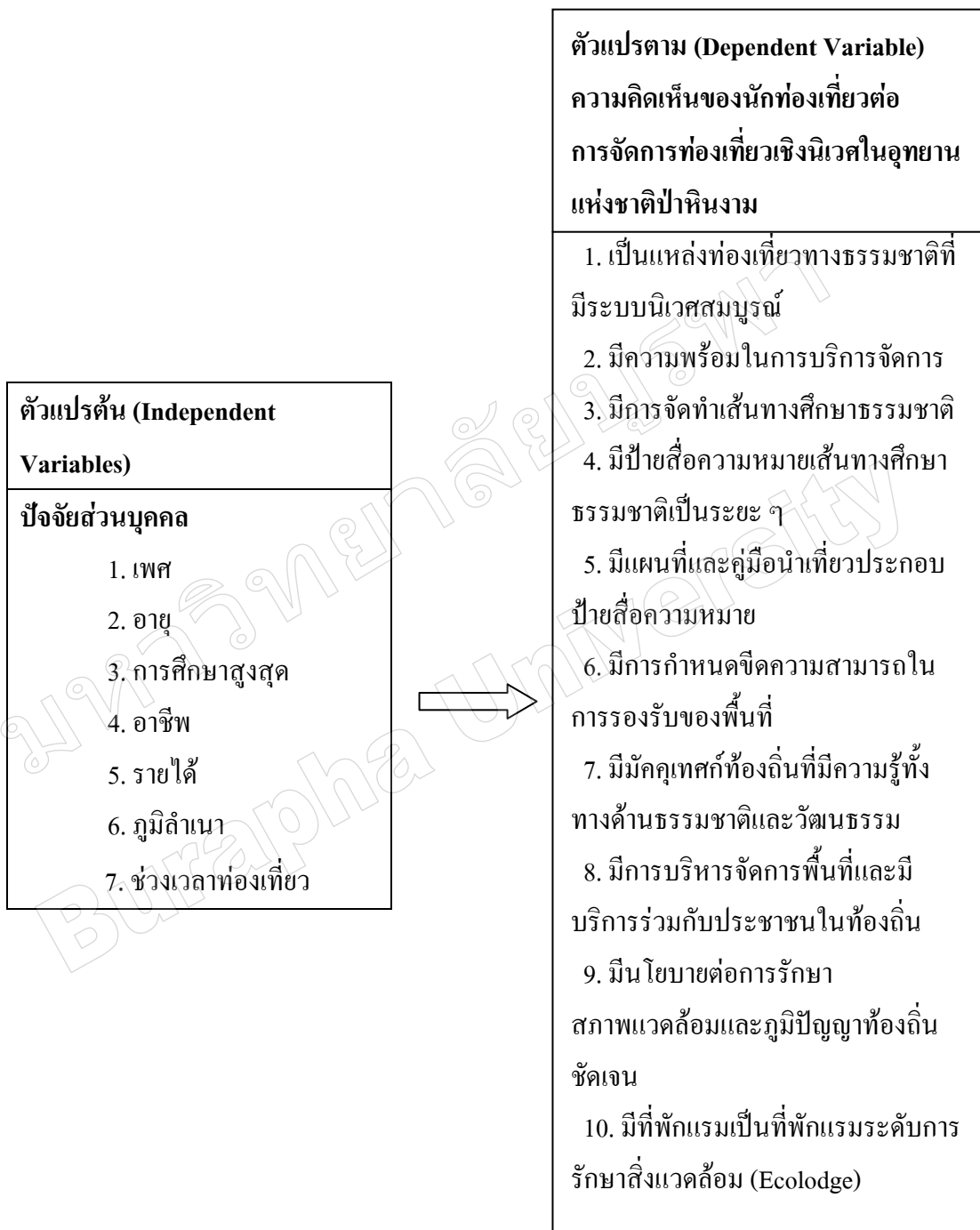
ฉกาจ ราชนูรี และไพฑูรย์ พิมดี (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติของชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความรู้และการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

และประชากรศึกษาที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ชุมชนเกาะขาวน้อย จังหวัดพังงาและ ชุมชนบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 206 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบโดยใช้ไคสแควร์ (Chi-square) ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบของ Mann-Whitney U Test และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร 3 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้การทดสอบของ The Kruskal-Wallis ผลการศึกษา พบว่าผู้ประกอบการ/ ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากคิดเป็นร้อยละ 91.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจัดอยู่ในระดับปานกลางปัจจัยที่มีต่อระดับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เพศ และการศึกษาสูงสุด ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่ อายุ และการศึกษาสูงสุด และปัจจัยที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวได้แก่ ศาสนา

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว โดยมีผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ มากมายที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อมูลเหล่านี้ มาเป็นแนวทางในการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เพื่อทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวและผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและเป็นประโยชน์ทางการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยยึดปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรต้น สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว (ตัวแปรตาม) ควรศึกษา หลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของ กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2551) เดิมทีมี 11 ด้าน แต่ตัดออก 1 ด้าน คือ ด้านที่ 10 ว่ามีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล ดังนี้

ภาพที่ 14 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัย และรวบรวมข้อมูล ดังนี้ โดยการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. ระยะเวลาการเก็บข้อมูล
5. วิธีการเก็บข้อมูล
6. วิธีประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยใช้ข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ในปีงบประมาณ 2553 จำนวน 216,631 คน (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2553)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวที่เดินมาท่องเที่ยว ณ อุทยานแห่งชาติป่าหินงามในปีงบประมาณ จำนวน 216,631 คน ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้สูตรของ Taro Yamane ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n คือ ขนาดตัวอย่าง

N คือ ประชากร 216,631 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม กำหนดให้คลาดเคลื่อนใน 0.05

$$n = \frac{216,631}{1+216,631 (.05)^2}$$

$$= 400$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร ทั้งสิ้นรวม 400 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการโดยใช้วิธีแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการทราบ ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยทำการศึกษาจากแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 10 ข้อ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นที่มีต่อหลักเกณฑ์กำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ระดับ ดังนี้

มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ดี	ให้ 4 คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่อนข้างดี	ให้ 3 คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ค่อนข้างไม่ดี	ให้ 2 คะแนน
มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ไม่ดี	ให้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาค และช่วงเวลาท่องเที่ยว รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ในหลักเกณฑ์ต่าง ๆ รวม 40 ข้อ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์	จำนวน 4 ข้อ
2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ	จำนวน 4 ข้อ
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ	จำนวน 4 ข้อ
4. มีป้ายสื่อความหมายเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ	จำนวน 4 ข้อ
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย	จำนวน 4 ข้อ
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่	จำนวน 4 ข้อ
7. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม	จำนวน 4 ข้อ
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	จำนวน 4 ข้อ
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน	จำนวน 4 ข้อ
10. มีที่พักแรมเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)	จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

2. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ

1. นายจารึก ปานมณี	หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ
2. อาจารย์กิจฐเขต ไกรवास	อาจารย์
3. อาจารย์เอกลักษณ์ ฉัตรฤทธิ์	อาจารย์ที่ปรึกษา

ร่วมทำการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และสามารถใช้ศึกษาวิจัยได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยผู้ตรวจสอบแบบสอบถามทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นว่าแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้ว มีความเที่ยงตรงที่จะนำไปใช้ในการวิจัยได้

3. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทำการทดสอบความเชื่อมั่น โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .846 จึงถือว่าได้แบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิโดยเก็บรวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยและรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากห้องสมุด และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้ประสานงานกับหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ในพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยและได้ชี้แจงวัตถุประสงค์รวมทั้งรายละเอียดของงานวิจัยให้ทราบ
3. การรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ทำการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้การแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติป่าหินงามด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และเก็บแบบสอบถามกลับด้วยตนเองแล้วนำรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่

ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 โดยทำการเก็บข้อมูลข้อมูล 1 - 30 กันยายน 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบ จัดเรียงหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. อธิบายลักษณะปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)
2. อธิบายความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิภาค โดยใช้สถิติ คือ t - test และค่าสถิติ One - way ANOVA

เกณฑ์การแปลผล

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปล ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร การหาค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{4 - 1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพิจารณา
ค่าเฉลี่ยของคะแนน เป็น 4 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.26 - 4.00	หมายถึง	อุทยานมีการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.25	หมายถึง	อุทยานมีการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี
ค่าเฉลี่ย	1.76 - 2.50	หมายถึง	อุทยานมีการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้าง ไม่ดี
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.75	หมายถึง	อุทยานมีการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับไม่ดี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	213	53.25
หญิง	187	46.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 เมื่อจำแนกเพศของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เพศชาย ร้อยละ 53.25 มีจำนวนมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 46.75

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อนแยกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	93	23.25
20 - 30 ปี	121	30.25
31 - 40 ปี	94	23.50
41 - 50 ปี	39	9.75
51 ปีขึ้นไป	53	13.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 2 เมื่อจำแนกอายุของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 20 - 34 ปี ร้อยละ 30.25 รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี อายุ ต่ำกว่า 20 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป และน้อยที่สุดคือ อายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.50, 23.25, 13.25 และ 9.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวก่อนแยกตามการศึกษาสูงสุด

การศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	53	13.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	54	13.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	107	26.75
อนุปริญญา/ ปวส.	81	20.25
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	78	19.50
สูงกว่าปริญญาตรี	27	6.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 เมื่อจำแนกการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. ร้อยละ 26.75 รองลงมาคือ อนุปริญญา/ ปวส. ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับประถมศึกษา และน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.25, 19.50, 13.50, 13.25 และ 6.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

อาชีพปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	28	7.00
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	52	13.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	54	13.50
พนักงานบริษัทเอกชน	66	16.50
เกษตรกร	107	26.75
รับจ้างทั่วไป	67	16.75
อื่น ๆ	26	6.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4 เมื่อจำแนกอาชีพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 26.75 รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัทเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และน้อยที่สุดคือ อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 16.75, 16.50, 13.50, 13.00, 7.00 และ 6.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	42	10.50
ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน	136	34.00
5,000 - 10,000 บาท/ เดือน	132	33.00
10,001 - 15,000 บาท/ เดือน	38	9.50
15,001 บาท/ เดือนขึ้นไป	52	13.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 5 เมื่อจำแนกรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน ร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 - 10,000 บาท/ เดือน มีรายได้ 15,001 บาท/ เดือนขึ้นไป ไม่มีรายได้ และน้อยที่สุด มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท/ เดือน คิดเป็นร้อยละ 33.00, 13.00, 10.50 และ 9.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามเดินทางมาจาก

ท่านเดินทางมาจาก	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	50	12.50
ภาคกลาง	68	17.00
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	120	30.00
ภาคตะวันออก	49	12.25
ภาคตะวันตก	41	10.25
ภาคใต้	72	18.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 6 เมื่อจำแนกการเดินทางมาจากของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีถิ่นที่อยู่อาศัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 30.00 รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และน้อยที่สุดภาคตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 18.00,17.00,12.50,12.25 และ10.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามช่วงเวลาท่องเที่ยว

ช่วงเวลาท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ	ช่วงเวลาท่องเที่ยว
วันจันทร์ - วันศุกร์	54	13.50	วันจันทร์ - วันศุกร์
วันเสาร์ - วันอาทิตย์	120	30.00	วันเสาร์ - วันอาทิตย์
วันหยุดเทศกาล	174	43.50	วันหยุดเทศกาล
อื่น ๆ	52	13.00	อื่น ๆ
รวม	400	100.00	

จากตารางที่ 7 เมื่อจำแนกตามช่วงเวลาท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ช่วงเวลาท่องเที่ยววันหยุดเทศกาล ร้อยละ 43.50 รองลงมาคือ วันเสาร์ - วันอาทิตย์ วันจันทร์ - วันศุกร์ และน้อยที่สุดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.00,13.50 และ 13.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

การแสดงผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม โดยทำการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดได้

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีระบบนิเวศสมบูรณ์

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์	ระดับความคิดเห็น (N = 400)				\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
1.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	175 (43.75)	119 (29.75)	80 (20.00)	26 (6.50)	3.11	.94	ค่อนข้างดี	3
1.2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	133 (33.25)	161 (40.25)	80 (20.00)	26 (6.50)	3.00	.89	ค่อนข้างดี	4
1.3 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ	200 (50.00)	120 (30.00)	67 (16.75)	13 (3.25)	3.27	.85	ดี	1
1.4 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ	161 (40.25)	159 (39.75)	67 (16.75)	13 (3.25)	3.17	.82	ค่อนข้างดี	2
ภาพรวม					3.14	.76	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ พบว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = .76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์พบว่า มีระดับดีที่สุดคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยว

ได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.27 ($S.D. = .85$) รองลงมาคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.17 ($S.D. = .82$) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์สวยงาม มีค่าเฉลี่ย 3.11 ($S.D. = .94$) และระดับที่น้อยที่สุดคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.00 ($S.D. = .89$)

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีความพร้อมในการบริการจัดการมีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น

2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
2.1 มีการติดตั้งป้ายและความชัดเจนของป้ายภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เช่น ป้ายทุ่งดอกกระเจียว ป้ายป่าหินงาม ป้ายสุดแผ่นดิน	93 (23.25)	173 (43.25)	94 (23.50)	40 (10.00)	2.80	.91	ค่อนข้างดี	1
2.2 มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการเข้าชม	106 (26.50)	133 (33.25)	121 (30.25)	40 (10.00)	2.76	.96	ค่อนข้างดี	2
2.3 มีการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ	27 (6.75)	161 (40.25)	145 (36.25)	67 (16.75)	2.37	.84	ค่อนข้างไม่ดี	4
2.4 มีการจัดระเบียบสถานที่จอดรถ	68 (17.00)	146 (36.50)	146 (36.50)	40 (10.00)	2.61	.88	ค่อนข้างดี	3
ภาพรวม					2.63	.54	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้าง

ดี มีค่าเฉลี่ย 2.63 ($S.D. = .54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อมีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษา
ธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น พบว่า มีระดับดีที่สุดคือ มีการติดตั้งป้าย
และความชัดเจนของป้ายภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เช่น ป้ายทุ่งดอกกระเจียว ป้ายป่าหินงาม
ป้ายสุดแผ่นดิน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ($S.D. = .91$) รองลงมาคือ มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการเข้าชม มี
ค่าเฉลี่ย 2.76 ($S.D. = .96$) มีการจัดระเบียบสถานที่จอดรถ มีค่าเฉลี่ย 2.37 ($S.D. = .84$) และน้อย
ที่สุดคือ มีการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ มีค่าเฉลี่ย 2.37 ($S.D. = .84$)

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยวจำแนกการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการจัดทำเส้นทางศึกษา
ธรรมชาติ

3. มีการจัดทำ เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้าง ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	ไม่ดี				
3.1 มีเส้นทางไปและ เส้นทางกลับ เหมาะสมใน การศึกษาธรรมชาติ	98 (24.50)	132 (33.00)	160 (40.00)	10 (2.50)	2.80	.84	ค่อนข้างดี	2
3.2 มีความปลอดภัย ในการท่องเที่ยว	139 (33.75)	134 (33.50)	105 (26.25)	22 (5.50)	2.98	.91	ค่อนข้างดี	1
3.3 เป็นเส้นทางที่ นักท่องเที่ยวสนใจ	107 (26.75)	160 (40.00)	106 (26.50)	27 (6.75)	2.87	.89	ค่อนข้างดี	3
3.4 มีป้ายชี้บ่งถึง สัญลักษณ์ หรือ สถานที่ท่องเที่ยวที่ ผ่าน เช่น ป้ายบอก ทาง ป้ายบังคับและ เตือน ป้ายสถานที่	68 (17.00)	159 (39.75)	134 (33.50)	39 (9.75)	2.64	.88	ค่อนข้างดี	4
ภาพรวม					2.82	.43	ค่อนข้าง ดี	

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยวน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบว่า ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.82 (*S.D.* = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อมีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พบว่า มีระดับดี ที่สุดคือ มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.98 (*S.D.* = .91) รองลงมาคือ เป็นเส้นทางที่ นักท่องเที่ยวสนใจ มีค่าเฉลี่ย 2.87 (*S.D.* = .89) มีเส้นทางไปและเส้นทางกลับเหมาะสมในการศึกษา ธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.80 (*S.D.* = .84) และระดับน้อยที่สุดคือ มีป้ายชี้บ่งถึงสัญลักษณ์ หรือสถานที่ ท่องเที่ยวที่ผ่าน เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและเตือน ป้ายสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 2.64 (*S.D.* = .88)

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีป้ายให้ข้อมูลและ ข้อแนะนำ

4.มีป้ายให้ข้อมูล และข้อแนะนำ	ระดับความคิดเห็น (<i>N</i> = 400)				\bar{X}	<i>S.D.</i>	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
4.1 อ่านง่ายและเห็นเด่นชัด	122 (30.50)	124 (31.00)	118 (29.50)	36 (9.00)	2.83	.97	ค่อนข้างดี	1
4.2 ความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง	89 (22.25)	182 (45.50)	61 (15.25)	68 (17.00)	2.73	.99	ค่อนข้างดี	3
4.3 ป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำมีความน่าสนใจ	90 (22.50)	183 (45.75)	88 (22.00)	39 (9.75)	2.81	.89	ค่อนข้างดี	2
4.4 อธิบายข้อมูลและเรื่องราวที่น่าสนใจ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและเตือน ป้ายสถานที่	79 (19.75)	169 (42.25)	86 (21.50)	66 (16.50)	2.65	.98	ค่อนข้างดี	4
ภาพรวม					2.76	.60	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยวน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวน อยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.76 ($S.D. = .60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวนมีความคิดเห็นในข้อมีป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะพบว่า มีระดับดีที่สุดคือ ป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 2.81 ($S.D. = .89$) รองลงมาคือ อ่านง่ายและ เห็นเด่นชัด มีค่าเฉลี่ย 2.83 ($S.D. = .97$) ความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ย 2.73 ($S.D. = .99$) อธิบายข้อมูลและเรื่องราวที่น่าสนใจ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและ เตือน ป้ายสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 2.65 ($S.D. = .98$)

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวนำเสนอตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยว ประกอบป้ายสื่อความหมาย

5. มีแผนที่และคู่มือ นำเที่ยวประกอบป้าย สื่อความหมาย	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
5.1 รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวครบถ้วนเพียงพอ	53 (13.25)	133 (33.25)	147 (36.75)	67 (16.75)	2.43	.92	ค่อนข้างดี	4
5.2 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทันสมัยและปรับเหมาะสมกับ ผู้ใหญ่และเด็ก	82 (20.50)	147 (36.75)	119 (29.75)	52 (13.00)	2.65	.95	ค่อนข้างดี	2
5.3 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	133 (33.25)	147 (36.75)	81 (20.25)	39 (9.75)	2.94	.96	ค่อนข้างดี	1
5.4 คู่มือแนะนำเที่ยวมีปริมาณ และเนื้อหาความยาวที่เหมาะสม	80 (20.00)	122 (30.50)	133 (33.25)	65 (16.25)	2.54	.99	ค่อนข้างดี	3
ภาพรวม					2.64	.57	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยวน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย พบว่า ความ

คิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.64 ($S.D. = .57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อที่มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมายพบว่า มีระดับดีที่สุดคือ ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีค่าเฉลี่ย 2.94 ($S.D. = .96$) รองลงมาคือ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทันสมัยและปรับเหมาะสมกับ ผู้ใหญ่และเด็กมีค่าเฉลี่ย 2.65 ($S.D. = .95$) คู่มือแนะนำเที่ยวมีปริมาณ และเนื้อหาความยาวที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 2.54 ($S.D. = .99$) อธิบายข้อมูลและเรื่องราว ที่น่าสนใจ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและเตือนป้ายสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 2.43 ($S.D. = .92$)

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
6.1 ลานสำหรับกางเต็นท์ มีจำนวนเพียงพอ	77 (19.25)	147 (35.50)	121 (29.00)	65 (16.25)	2.58	.98	ค่อนข้างดี	2
6.2 ห้องน้ำ - ห้องสุขา ที่สะอาด/ เพียงพอ/ สะดวก ต่อการใช้งาน	68 (17.00)	101 (25.25)	149 (37.25)	82 (20.50)	2.39	.99	ค่อนข้างไม่ดี	4
6.3 พื้นที่การใช้ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการเช่น พื้นที่ปิกนิก เส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีความเหมาะสม	147 (36.75)	132 (33.00)	112 (28.00)	9 (2.25)	3.04	.86	ค่อนข้างดี	1
6.4 ที่จอดรถเพียงพอเหมาะสม สะดวกปลอดภัย	42 (10.50)	147 (36.75)	146 (36.50)	65 (16.25)	2.42	.88	ค่อนข้างไม่ดี	3
ภาพรวม					2.61	.50	ค่อนข้างไม่ดี	

จากตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยวน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี มีค่าเฉลี่ย 2.61 ($S.D. = .50$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในด้านมีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย พบว่า มีระดับที่ดีที่สุดคือ พื้นที่การใช้ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการเช่น พื้นที่ปิกนิก เส้นทางศึกษา ธรรมชาติ มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.04 ($S.D. = .86$) รองลงมาคือ ลานสำหรับกางเต็นท์ มีจำนวน เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 2.58 ($S.D. = .99$) ที่จอดรถเพียงพอ เหมาะสม สะดวก ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 2.42 ($S.D. = .88$) ห้องน้ำ-ห้องสุขา ที่สะอาด/เพียงพอ/สะดวก ต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย 2.39 ($S.D. = .99$)

ตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม

7. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ มีความรู้ทั้งทางด้าน ธรรมชาติและ วัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้าง ดี	ค่อนข้าง ไม่ดี	ไม่ดี				
7.1 ถ่ายทอดความรู้ได้ อย่างถูกต้องและชัดเจน	56 (14.00)	213 (53.25)	105 (26.25)	26 (6.50)	2.75	.77	ค่อนข้างดี	2
7.2 การสื่อสารและการ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	147 (36.75)	121 (30.20)	93 (23.25)	39 (9.75)	2.94	.99	ค่อนข้างดี	1
7.3 มีความ กระตือรือร้นในการ ให้บริการ	67 (16.75)	199 (49.75)	94 (23.50)	40 (10.00)	2.73	.86	ค่อนข้างดี	3
7.4 มีความมั่นใจใน การนำเสนอข้อมูล แก่นักท่องเที่ยว	95 (23.75)	132 (33.00)	108 (27.00)	65 (16.25)	2.64	1.02	ค่อนข้างดี	4
ภาพรวม					2.77	.51	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยวน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม

พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.77 ($S.D. = .51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อที่มีผลกระทบต่อถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมพบว่า มีระดับดีที่สุดคือ การสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ย 2.94 ($S.D. = .99$) รองลงมาคือ ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.75 ($S.D. = .77$) มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 2.73 ($S.D. = .86$) มีความมั่นใจในการนำเสนอข้อมูล แก่ นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.64 ($S.D. = 1.02$)

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการบริหารจัดการพื้นที่และ มีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น

8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
8.1 มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	55 (13.75)	121 (30.25)	133 (33.25)	91 (22.75)	2.35	.98	ค่อนข้างไม่ดี	3
8.2 มีกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	95 (23.75)	108 (27.00)	119 (29.75)	78 (19.50)	2.55	1.06	ค่อนข้างดี	2
8.3 มีกิจกรรมในพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	135 (33.75)	108 (27.00)	92 (23.00)	65 (16.25)	2.78	1.08	ค่อนข้างดี	1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น (N= 400)				\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
8.4 มีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น	58 (14.50)	78 (19.50)	160 (40.00)	104 (26.00)	2.23	.99	ค่อนข้างไม่ดี	4
ภาพรวม					2.48	.68	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี มีค่าเฉลี่ย 2.48 (S.D. = .68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อมีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นพบว่า มีระดับดีที่สุดคือ มีกิจกรรมในพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.78 (S.D. = 1.08) รองลงมาคือมีกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D. = 1.06) มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.35 (S.D. = .98) มีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.23 (S.D. = .99)

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชีวมินโยบายต่อการรักษา
 สภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน

9. มินโยบายต่อการรักษา สภาพแวดล้อมและภูมิ ปัญญาท้องถิ่นชัดเจน	ระดับความคิดเห็น (N=400)				\bar{X}	S.D.	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
9.1 มีป้ายบังคับให้ นักท่องเที่ยวดูแล สิ่งแวดล้อม ไม่รบกวน สัตว์ป่า	94 (23.50)	122 (30.50)	106 (26.50)	78 (19.50)	2.58	1.05	ค่อนข้างดี	4
9.2 มีการชี้แจงเกี่ยวกับ ประเพณีท้องถิ่น เพื่อ ไม่ให้ขัดต่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ท้องถิ่น	80 (20.00)	135 (33.75)	133 (33.25)	52 (13.00)	2.61	.95	ค่อนข้างดี	3
9.3 มีสิ่งที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น พืชดอกกระเจียว ชุ่ม ประตูลิน ป่าหินงาม	168 (42.00)	106 (26.50)	84 (21.00)	42 (10.50)	3.00	1.03	ค่อนข้างดี	1
9.4 มีการจัดการขยะ การ จัดการน้ำเสีย ที่มี ประสิทธิภาพ	133 (33.25)	135 (33.75)	93 (23.25)	39 (9.75)	2.91	.97	ค่อนข้างดี	2
ภาพรวม					2.77	.62	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยว ใน
 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชีวมินโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน
 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D.=.62) เมื่อพิจารณา
 ในเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อที่มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นชัดเจนพบว่า มีระดับดีที่สุดคือ มีสิ่งที่น่าสนใจและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น พืชดอก
 กระเจียว ชุ่มประตูลิน ป่าหินงาม มีค่าเฉลี่ย 3.00 (S.D. = 1.03) รองลงมาคือ มีการจัดการขยะ การ

จัดการน้ำเสีย ที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 2.91 ($S.D. = .97$) มีการชี้แจงเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น เพื่อไม่ให้ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.61 ($S.D. = .95$) มีป้ายบังคับให้นักท่องเที่ยวดูแลสิ่งแวดล้อม ไม่รบกวนสัตว์ป่า มีค่าเฉลี่ย 2.58 ($S.D. = 1.05$)

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชื่อมี่ที่พักแรมที่มีการรักษาสีงแวดล้อม (Ecolodge)

10. มี่ที่พักแรมที่มีการรักษาสีงแวดล้อม (Ecolodge)	ระดับความคิดเห็น ($N = 400$)				\bar{X}	$S.D.$	แปลความ	อันดับ
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี				
10.1 เป็นที่พัทที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกับคนท้องถิ่น	41 (10.25)	173 (43.25)	160 (40.00)	26 (6.50)	2.57	.76	ค่อนข้างดี	3
10.2 เป็นที่พัทที่ไม่รู้จักทำลายนีงแวดล้อม	81 (20.25)	176 (44.00)	91 (22.75)	52 (13.00)	2.72	.93	ค่อนข้างดี	1
10.3 มีการจัดการขยะที่ไม่ก่อให้เกิดการทาลายนีงแวดล้อม	82 (20.00)	160 (40.00)	106 (26.50)	52 (13.00)	2.68	.94	ค่อนข้างดี	2
10.4 เป็นที่พัทที่สร้างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สะทอนถึงวัฒนธรรมสถาปัตยกรรม และศิลปะท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการตกแต่ง	55 (13.75)	148 (37.00)	145 (36.25)	52 (13.00)	2.52	.89	ค่อนข้างดี	4
ภาพรวม					2.62	.55	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีพื้นที่พักแรมที่มีการรักษาสีสิ่งแวดล้อม (Ecolodge) อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.62 (S.D. = .55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในข้อมีที่พักแรมที่มีการรักษาสีสิ่งแวดล้อม (Ecolodge) พบว่า มีระดับดีที่สุดคือ เป็นที่พักที่ไม่รบกวนทำลายสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 2.72 (S.D. = .93) รองลงมาคือ มีการจัดการขยะที่ไม่ก่อให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 2.68 (S.D. = .94) เป็นที่พักที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกับคนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.57 (S.D. = .76) มี เป็นที่พักที่สร้างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สะท้อนถึงวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และศิลปะ ท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการตกแต่ง มีค่าเฉลี่ย 2.52 (S.D. = .89)

ตารางที่ 18 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	คะแนนเฉลี่ย		ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์	3.14	.55	ค่อนข้างดี	1
2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น	2.63	.54	ค่อนข้างดี	9
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ	2.82	.43	ค่อนข้างดี	2
4. มีป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำ	2.76	.60	ค่อนข้างดี	5
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย	2.64	.57	ค่อนข้างดี	7
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่	2.61	.50	ค่อนข้างดี	8
7. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและ วัฒนธรรม	2.77	.51	ค่อนข้างดี	3
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนใน ท้องถิ่น	2.48	.68	ค่อนข้างไม่ดี	10
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญา ท้องถิ่นชัดเจน	2.77	.62	ค่อนข้างดี	4
10. มีที่พักแรมที่มีการรักษาสีสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)	2.62	.55	ค่อนข้างดี	6
ภาพรวม	2.82	.63	ค่อนข้างดี	

จากตารางที่ 18 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับ

ค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.82 ($S.D. = .63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าข้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ อยู่ในระดับที่ดีที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.14 ($S.D. = .55$) รองลงมาคือ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.82 ($S.D. = .43$) มีป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำ มีค่าเฉลี่ย 2.76 ($S.D. = .60$) มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 2.77 ($S.D. = .51$) มีที่พักแรมที่มีการรักษาสภาพแวดล้อม (Ecolodge) มีค่าเฉลี่ย 2.62 ($S.D. = .55$) มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.64 ($S.D. = .57$) มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ย 2.63 ($S.D. = .54$) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 2.61 ($S.D. = .50$) มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.48 ($S.D. = .55$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความคิดของนักท่องเที่ยว

การแสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจะเป็นการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย เพื่อหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน ท่านเดินทางมาจาก ช่วงเวลาท่องเที่ยว กับตัวแปรตามคือ ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวว่าข้อมูลใดที่มีความแตกต่างกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบคะแนนที (t-test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์แบบแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) สำหรับการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม หากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ L.S.D. (Least Significant Difference Test) ซึ่งสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบเพศกับระดับความคิดเห็น ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	S.D	t	Sig.
ชาย	213	2.72	.63	-3.15	.00
หญิง	187	2.92	.61		

*p < .05

จากตารางที่ 19 การเปรียบเทียบเพศกับระดับความคิดเห็นที่มีต่ออุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวเพศชายและเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	15.41	3.85	10.65*	.00
	ภายในกลุ่ม	395	142.90	0.36		
	รวม	399	158.31			

*p < .05

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอายุ

ภาพรวม	\bar{X}	ต่ำกว่า 20 ปี	20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 ปี ขึ้นไป
		2.53	2.71	2.87	3.01	3.02
ต่ำกว่า 20 ปี	2.53		-.30*	-.18	-.16	-.31
20 - 30 ปี	2.71			.48*	.14	-.01
31 - 40 ปี	2.87				.34	-.49*
41 - 50 ปี	3.01					-.15
51 ปี ขึ้นไป	3.02					

จากตารางที่ 21 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ
ทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยงที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างจาก

นักท่องเที่ยงที่มีอายุ 20 - 30 ปี โดยพบว่านักท่องเที่ยงที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น
ต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยงที่มีอายุ 20 - 30 ปี

นักท่องเที่ยงที่มีอายุ 20 - 30 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน
แห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างจากนักท่องเที่ยงที่มี 31 - 40 ปี โดยพบว่า นักท่องเที่ยงที่มีอายุ 20 -
30 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามมากกว่า นักท่องเที่ยงที่มี
อายุ 31 - 40 ปี

นักท่องเที่ยงที่มีอายุ 31 - 40 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน
แห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจากนักท่องเที่ยงที่มี 51 ปี ขึ้นไป โดยพบว่า นักท่องเที่ยงที่มีอายุ 31 -
40 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยงที่มี 51 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษา
สูงสุดกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ
ป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	แหล่งความ แปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	20.90	4.18	11.98*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	137.41	0.35		
	รวม	399	158.31			

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ
ระดับการศึกษาสูงสุดกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ
ป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า *Sig.* เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีระดับ
ความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่าง
กันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่
(Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
 จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ภาพรวม	\bar{X}	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา ตอนต้น	มัธยม ศึกษาตอน ปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา / ปวส.	ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	สูงกว่า ปริญญาตรี
		2.49	2.71	2.86	2.91	3.00	3.24
ประถม ศึกษา	2.49		-.34	.20	.04	.42*	-.09
มัธยมศึกษา ตอนต้น	2.71			.53*	.38*	.75*	.24
มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ ปวช.	2.86				-.15	.22	-.29
อนุปริญญา/ ปวส.	3.00					.38*	-.14
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	3.24						.51*
สูงกว่า ปริญญาตรี							

จากตารางที่ 23 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันจากระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันจากระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. อนุปริญญา/ ปวส. และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. อนุปริญญา/ ปวส. และปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันจากระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษานุปริญญา/ ปวส. มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันจากระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพปัจจุบันกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	37.69	6.28	20.47*	.00
	ภายในกลุ่ม	393	120.62	0.31		
	รวม	399	158.31			

* $p < .05$

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพปัจจุบันกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า *Sig.* เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพปัจจุบัน มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
 นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
 จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามอาชีพปัจจุบัน

ภาพรวม	\bar{X}	นักเรียน นิสิต นักศึกษา	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย	พนักงาน บริษัท เอกชน	เกษตรกร	รับจ้าง ทั่วไป	อื่น ๆ
		3.00	2.25	3.13	2.64	2.70	3.21	3.00
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	3.00		.75*	-.13	.36	.30	-.21	.00
ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	2.25			-.88*	-.39*	-.45*	-.96*	-.75*
ประกอบ ธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย	3.13				.49*	.43*	-.08	.13
พนักงาน บริษัท เอกชน	2.64					-.06	-.57*	-.36
เกษตรกร	2.70						-.51*	-.30
รับจ้าง ทั่วไป	3.21							.21
อื่น ๆ	3.00							

จากตารางที่ 25 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วย
 วิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อ
 การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากอาชีพข้าราชการ/

พนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจากอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกร รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกร รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจากอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และเกษตรกร โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และเกษตรกร

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจากอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจากอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพเกษตรกร มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ต่อเดือนกับ

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	19.93	4.98	14.22*	.00
	ภายในกลุ่ม	395	138.38	0.35		
	รวม	399	158.31			

* $p < .05$

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ ต่อเดือนกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า *sig.* เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือน มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัด ชัยภูมิ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ภาพรวม	\bar{X}	ไม่มีรายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	5,000 - 10,000 บาท/เดือน	10,001 - 15,000 บาท/เดือน	15,001 บาท/เดือนขึ้นไป
		3.19	2.91	2.52	2.84	2.98
ไม่มีรายได้	3.19		.28	.67*	.35	.21
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	2.91			.39*	.07	-.07
5,000 - 10,000 บาท/เดือน	2.52				-.32	-.46*
10,001-15,000 บาท/เดือน	2.84					-.14
15,001 บาท/เดือนขึ้นไป	2.98					

จากตารางที่ 27 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีไม่มีรายได้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างจาก นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/ เดือน โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีไม่มีรายได้ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/ เดือน

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจาก นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/เดือน โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/ เดือน

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/ เดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจาก นักท่องเที่ยวที่รายได้ 15,001 บาท/ เดือนขึ้นไป โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 - 10,000บาท/ เดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 15,001 บาท/ เดือนขึ้นไป

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเดินทางมาจากกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	32.32	6.46	20.21*	.00
	ภายในกลุ่ม	394	125.99	0.32		
	รวม	399	158.31			

* $p < .05$

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเดินทางมาจากกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า *Sig.* เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจาก มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามการเดินทาง

ภาพรวม	\bar{X}	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคตะวันตก	ภาคใต้
		2.98	2.37	2.93	2.49	3.32	2.86
ภาคเหนือ	2.98		.61*	.05	.49*	-.34	.12
ภาคกลาง	2.37			-.57*	-.12	-.95*	-.49*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2.93				.44*	-.38*	.07
ภาคตะวันออก	2.49					-.83*	-.37*
ภาคตะวันตก	3.32						.46*
ภาคใต้	2.86						

จากตารางที่ 29 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคกลาง มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคกลาง มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกันจากภาคตะวันออก และภาคใต้ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันออก และน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันตก

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกันจากภาคตะวันตก และภาคใต้ โดยพบว่านักท่องเที่ยว

ที่เดินทางมาจากภาคตะวันออก มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวที่น้อยกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากตะวันตก และภาคใต้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันตก มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกับภาคภาคใต้ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคตะวันตก มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากภาคภาคใต้

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของช่วงเวลาท่องเที่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	6.50	2.17	5.65*	.00
	ภายในกลุ่ม	396	151.81	0.38		
	รวม	399	158.31			

* $p < .05$

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของช่วงเวลาท่องเที่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ค่า *Sig.* เท่ากับ .00 แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันมีระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ต่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ
นักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามช่วงเวลาท่องเที่ยว

ภาพรวม	\bar{X}	วันจันทร์ - วันศุกร์	วันเสาร์ - วันอาทิตย์	วันหยุดเทศกาล	อื่น ๆ เยี่ยมชม สัมมนา
		2.91	2.90	2.82	2.50
วันจันทร์ - วันศุกร์	2.91	2.91	2.90	2.82	2.50
วันเสาร์ - วันอาทิตย์	2.90		.01	.09	.41*
วันหยุดเทศกาล	2.82			.08	.40*
อื่น ๆ เยี่ยมชม สัมมนา	2.50				.32*

จากตารางที่ 31 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วย
วิธีการทดสอบของ Scheffe พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันจันทร์ - วันศุกร์ มีความ
คิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากช่วงเวลา
ท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันจันทร์ - วันศุกร์ มีความคิดเห็นต่อ
การจัดการท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยวอื่น ๆ

นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันเสาร์ - วันอาทิตย์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากช่วงเวลาท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยพบว่า
นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันเสาร์ - วันอาทิตย์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยว
มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยวอื่น ๆ

นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันหยุดเทศกาล มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามแตกต่างกันจากช่วงเวลาท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยพบว่า
นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยววันหยุดเทศกาล มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวมากกว่า
นักท่องเที่ยวที่มีช่วงเวลาท่องเที่ยวอื่น ๆ

ตารางที่ 32 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ
1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
7. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีช่วงเวลาท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 32 การทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ต่างกัน จากตารางที่ 32 การทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน เดินทางมาจาก และช่วงเวลาท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขของนักท่องเที่ยว

จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ที่นักท่องเที่ยวต้องการให้อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหา

1. ห้องน้ำไม่สะอาด ควรมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด
2. น้ำไม่สะอาด มีสีขุ่น และไหลไม่แรงหรือไม่ไหล ควรให้มีเครื่องกรองน้ำเพื่อความ

ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3. เส้นทางเดินรถสภาพขรุขระ อาจเกิดอันตรายได้
4. ที่พักแรมไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว

อุปสรรค

1. ห้องน้ำ ห้องสุขามีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว

2. โทรศัพท์สาธารณะมีปริมาณจำกัดไม่เพียงพอจะรองรับนักท่องเที่ยว
3. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ดูแลความปลอดภัยไม่ทั่วถึง เนื่องจาก

นักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มจำนวนถังขยะและจุดที่ตั้งถังขยะให้มากขึ้น
2. สถานที่จอดรถไม่เพียงพอพร้อมทั้งขึ้นแนะ ควรปรับปรุงให้ดีกว่านี้
3. ควรมีรถพยาบาล ไว้รอเพื่อมีอุบัติเหตุหรือคนป่วยเกิดขึ้น โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว
4. การจราจร รถวิ่งสวนทางกัน ควรจัดให้เป็นระบบมากกว่านี้
5. ไม่มีที่พักเวลาฝนตก ควรสร้างศาลาเพื่อกันฝน และเพื่อเป็นที่หยุดพักผ่อนของ

นักท่องเที่ยว

6. ร้านขายของที่ระลึก สินค้าไม่มีความหลากหลาย
7. จุดชมวิวยุคแผ่นดิน ควรมีที่กั้นเพราะอาจเกิดอันตรายผลัดตกได้
8. ควรเพิ่มเส้นทางเดินป่า และปลูกป่า ดอกกระเจียวทดแทนในส่วนที่ขาดให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน t-test , One-way ANOVA และทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. อาชีพเกษตรกร มีรายได้ระหว่างต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน เดินทางมาจากถิ่นที่อยู่อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีช่วงเวลาท่องเที่ยววันหยุดเทศกาล
2. ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีค่าเฉลี่ย 2.82 (S.D. = .63) โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = .55) รองลงมาคือ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.82 (S.D. = .43) มีป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ มีค่าเฉลี่ย 2.76 (S.D. = .60) มีทัศนียภาพที่มองเห็นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. = .51) มีที่พักแรมที่มีการรักษาสัตว์เลี้ยง (Ecolodge) มีค่าเฉลี่ย 2.62 (S.D. = .55) มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.64 (S.D. = .57) มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ย 2.63 (S.D. = .54) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 2.61 (S.D. = .50) มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 2.48 (S.D. = .55)

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย การเปรียบเทียบ
 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีช่วงเวลาท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า
 นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาต่ออุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ได้ดังนี้

ปัญหา

1. น้ำไม่สะอาด มีสีขุ่น และไหลไม่แรงหรือไม่ไหล ควรให้มีเครื่องกรองน้ำเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
2. ที่พักแรมไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะฤดูท่องเที่ยว

อุปสรรค

1. โทรศัพท์สาธารณะมีปริมาณจำกัดไม่เพียงพอจะรองรับนักท่องเที่ยว
2. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ดูแลความปลอดภัยไม่ทั่วถึง เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีจำนวน

ข้อเสนอแนะ

1. สถานที่จอดรถไม่เพียงพอพร้อมทั้งขึ้นและ ควรปรับปรุงให้ดีกว่านี้
2. ควรเพิ่มจำนวนถังขยะและจุดที่ตั้งถังขยะให้มากขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติ จังหวัดชัยภูมิ ในระดับค่อนข้างดี โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ พบว่า ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่บนเทือกเขาพังเหย ปกคลุมด้วยป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ มีความหลากหลายของระบบนิเวศและมีไม้ดอกจำพวกกุสิดา เอนอ้าและกล้วยไม้ ขึ้นอยู่จำนวนมาก จุดท่องเที่ยวในเขตอุทยาน ได้แก่ เขาพนมโค่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งของอุทยานแห่งชาติป่าหินงามที่ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ แหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ยังคงอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี คือมีการบริหารจัดการพื้นที่และมีการบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น พบว่า เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการพื้นที่และอนุรักษ์ และกิจกรรมร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นขาดความต่อเนื่อง ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551) ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้คือมีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการดูแลรักษา พื้นที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน ท่านเดินทางมาจาก ช่วงเวลาท่องเที่ยว มีระดับความเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน พบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยเพศชาย มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่ราบสูง การดำเนินงานไม่ได้มุ่งหวังผลกำไรมุ่งแต่หวังในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยว ย่อมไม่สามารถจะกระทำได้เหมือนกับองค์กรเอกชนที่มุ่งหวังผลกำไร จึงส่งผลให้

ความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยว มีน้อยกว่าการเข้าท่องเที่ยวในองค์กรเอกชนที่มุ่งหวังผลกำไร ซึ่งต้องใช้งบประมาณหรือเงินลงทุนสูง อีกประการหนึ่ง และโดยทั่วไปเพศชายจะมีนิสัยชอบการผจญภัยและมีความอดทนต่อความลำบากในด้านร่างกายมากกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีความไวต่อการรับรู้ทางอารมณ์สูงกว่าและมีความอดทนน้อยกว่า จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของประธานสิทธิ์ กระทบ (2550) ทศนคธิของราษฎรในชุมชนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันพบว่า มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทุ่งดอกกระเจียว ลานหินงาม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะวัยรุ่น วัยกลางคน ได้เดินทางมาชื่นชมธรรมชาติและพักผ่อน จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยชนกิจ ชารู (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาของพิพิธภัณฑสถานสิรินธร อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าดีทุกด้าน การทดสอบสมมติฐานด้านอายุ ที่มีต่อความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาของพิพิธภัณฑสถานสิรินธร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน พบว่า ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความรู้และการสื่อสารในการให้ความรู้ของ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีความซับซ้อนในเชิงวิชาการ จึงทำให้ความเข้าใจได้ยาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอัจฉริยา ทุมพานิชย์ (2552) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติภูผายล จังหวัดสกลนคร พบว่า การศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูผายลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน พบว่า ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึง

ยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการเดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยวแต่ละอาชีพมีจุดประสงค์ในการเดินทางมาแตกต่างกัน บางส่วนเดินทางมาตามที่หน่วยงานหรือองค์กรจัดให้ เดินทางมาเป็นหมู่คณะ หรือเป็นส่วนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวสนใจหรือทัศนคติในการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยมีผลต่างไปจากงานวิจัยของซึ่ง ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยสุดศิริ หอมกลิ่น (2552) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้าววังผาในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอท้าววังผา จังหวัดน่านพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระหว่างกลุ่มอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน พบว่า ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าชมอุทยานแห่งชาติ เช่น ค่าธรรมเนียมการเข้าอุทยานแห่งชาติ ค่ารถรับ-ส่ง ขึ้นชมทุ่งดอกกระเจียว ค่ารถยนต์ส่วนตัวเข้าอุทยานแห่งชาติ จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน สุภัทรวัลย์ ตั้งศรีวิชัย (2552) เรื่องแนวทางการพัฒนาน้ำตกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติตาคลี จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการวิจัยพบว่า รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาน้ำตกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน ในเขตอุทยานแห่งชาติตาคลี จังหวัดเพชรบูรณ์ ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกัน พบว่า ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยวมีถิ่นที่อยู่อาศัยแต่ละที่ที่แตกต่างกัน บางส่วนเดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไกลแหล่งท่องเที่ยว หรือส่วนหนึ่งอยู่ไกล จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคแตกต่างกัน จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเดินทางมาจากภูมิภาคต่างกันมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจะรัน นิลรัตน์คำ (2553) ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาการแบบยั่งยืนแตกต่างกัน

7. นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีช่วงเวลาท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม แตกต่างกันไป พบว่า ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยว มีช่วงเวลาว่างหรือช่วงเวลาท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีช่วงเวลาท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ สังข์ทอง (2552, หน้า 98) ผลการวิจัยโดยภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า วันที่เดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์อยู่ในระดับดีที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม มีที่พักแรมที่มีการรักษาสสิ่งแวดล้อม (Ecolodge) มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยว ประกอบป้ายสื่อความหมาย และอยู่ในระดับพอใช้มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และน้อยที่สุดคือมีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน รายได้ต่อเดือน ท่านเดินทางมาจาก และช่วงเวลาท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เชนโยบาย

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม มีทิวทัศน์สวยงาม

เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ และเกิดขึ้นจากธรรมชาติ และมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ดังนั้นควรมีกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาระบบนิเวศให้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถกระทำได้หลายรูปแบบในพื้นที่ธรรมชาติที่มีระบบนิเวศต่าง ๆ กัน เช่น กลุ่มระบบนิเวศป่าเขาจะเน้นกิจกรรมที่อาศัยทรัพยากรนั้นทนทานประเภท ป่าไม้ สัตว์ป่า สภาพภูมิทัศน์ของลักษณะสัณฐานที่ดิน (Land Forms) และสัณฐานทางธรณีที่เป็นลักษณะเด่นแปลกตา หรือลักษณะเด่นที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมในพื้นที่เป็นหลักสำคัญ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมมากคือการดูนกต่าง ๆ โดยเฉพาะ นกต่างถิ่นที่หาดูได้ยากการพิจารณาว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวใด ควรที่จะพัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ธรรมชาติ ภายใต้แนวความคิดในการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อจะได้มีการอนุรักษ์ธรรมชาติ

1.2 มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรเพิ่มงบประมาณในการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้นเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรให้มีการจัดระเบียบที่จอดรถส่วนตัว และมีการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำให้มากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงฤดูท่องเที่ยว เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.3 มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรมีการพัฒนาจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพิ่มเติม และเน้นความปลอดภัย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพิ่มเติม ที่เส้นทางที่นักท่องเที่ยวสนใจ เช่น ทุ่งดอกเจียว และให้มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และมีป้ายชี้บ่งถึงสัญลักษณ์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้และเกิดความเข้าใจ ณ จุดที่ผ่าน

1.4 มีป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรมีนโยบายในการปรับปรุงให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรมีการปรับปรุง ป้ายให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ เนื่องจากอาจมีข้อความหรือรูปภาพ ที่สื่อความหมายเกิดความเลือนราง อาจจะอธิบายข้อมูลและเรื่องราว ได้ไม่ครบถ้วน

1.5 มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรเพิ่มงบประมาณในการจัดทำแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ดังนั้นควรจัดแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวเพิ่มเติม ให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวในช่วงฤดูท่องเที่ยว และมีการปรับปรุงเนื้อหาและภาพประกอบ ให้คู่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน เพื่อให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวช่วงฤดูท่องเที่ยว

1.6 มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรจัดทำห้องน้ำ ห้องสุขาเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรของบประมาณในการก่อสร้างห้องน้ำ - ห้องสุขาและปรับปรุงสถานที่จอดรถ ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.7 มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ดังนั้นควรมีการจัดทำแผนและโครงการเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จะต้องดำเนินการจัดทำแผนและโครงการฝึกอบรมและเรียนรู้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพิ่มเติม มีการติดต่อประสานงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือบุคลากร มีการทำงานร่วมกันและสร้างเครือข่ายกับสถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนำเที่ยว เช่น สมาคมมัคคุเทศก์แห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น มีให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน

1.8 มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี ควรมีกิจกรรมบริหารจัดการพื้นที่และบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรจัดทำแผนและทำกิจกรรมร่วมกันจัดการพื้นที่และบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น ต้องติดต่อประสานงานหรือขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นต้น เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน

1.9 มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ควรปรับปรุงนโยบายที่มีให้เป็นปัจจุบันและชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการดำเนินการให้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และจัดกิจกรรมฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง

1.10 มีที่พักแรมที่มีการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge) โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดีควรมีการปลูกสร้างที่พักแรมเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ควรของบลงทุนในการปลูกสร้างที่พักแรมที่ไม่รุกรานทำลายสิ่งแวดล้อม และปลูกสร้างให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สะท้อนถึงวัฒนธรรมสถาปัตยกรรม และศิลปะท้องถิ่น และควรใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการตกแต่ง เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูท่องเที่ยว

2. เชิงปฏิบัติการ

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ จัดทำแผนและทำกิจกรรมร่วมกันจัดการพื้นที่และบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น ต้องติดต่อประสานงานหรือขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นต้น เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน

3. เชิงวิชาการ

เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดมาเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 การวิจัยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่น ๆ

3.2 การวิจัยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ (วิจัยเชิงคุณภาพ)

3.3 การประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม

บรรณานุกรม

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2545). กำหนดอุทยานแห่งชาติ. ในเอกสารเผยแพร่ “อุทยานแห่งชาติ ธรรมชาติและนันทนาการ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://www.dnp.go.th/npo/Html/Tour/Activity_Eco.html.
- กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. (2536). *ชุดการเรียนรู้การสอน*. เชียงใหม่: ภาคเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัญญา สุวรรณแสง. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- กาญจนา เพ็ญมณี. (2552). *พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว ในโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอถ้ำก้อย จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). *นโยบายและแผนการตลาด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/about-tat-24-1.html>.
- _____. (2543). *การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://webwww.school.net.th/library/snet6/envi2/forest/forestn.htm>.
- _____. (2543). *ข้อมูลบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- _____. (2544). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- _____. (2544). *แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: อัสชา.
- _____. (2548). *สรุปผลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.ubonratchathani.go.th/poc/strategy-plan-48-51.doc>.
- _____. (2551). *ข้อมูลเชิงวิชาการการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก http://webhost.mots.go.th/tour_description.htm
- กินรี. (2543, มีนาคม). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. *การบินไทย*, (17,2) หน้า 106.
- จะรัน นิลรัตน์คำ. (2553). *ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร และฉกาจ ราชบุรี. (2551). *ความรู้และเจตคติของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีต่อการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จิตติมา สุขผลิน และวรรณ วังษ์วานิช. (2539). *แนวทางกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉกาจ ราชบุรี และไพฑูรย์ พิมพ์. (2553). *ทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2542). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชำนาญ ถาวรดี. (ม.ป.ป.). *พลังความคิด*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ชุตติมา ชัยมุสิก. (2550). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมไทยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาอาชีวกรรม. ในเอกสารศึกษารายบุคคลหลักสูตรผู้กำกับกร รุ่นที่ 57 สถาบันพัฒนากองบัญชาการศึกษ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- ชูศักดิ์ ชูศรี. (2552). *แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแบบบูรณาการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทองใบ สุดซารี. (2545). *ทฤษฎีองค์การ วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์*. สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- เทียมเมฆ เอื่องอังกูร. (2531). *การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูวิชาภาษาไทยที่มีต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- ชนกิจ ชารู. (2552). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติวิทยาของพิพิธภัณฑ์สิรินธร อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นพมาศ ชีรเวทิน. (2542). *จิตวิทยาสังคมกับชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นำชัย ทนุผล และคณะ. (2542). *รายงานผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ประธานสิทธิ์ กระมล. (2550). *ทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). *ทัศนคติในการวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- พัชนี วรกวิน. (2526). *จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและปฏิบัติการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ไพฑูรย์ พงสะบุตร. (2554). *ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฉบับที่ 27*. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก http://guru.sanook.com/enc_preview.php?id=1947&source_location=2
- ภูวดล จันทรส. (2539). *ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการโดยวิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มนตรี ปรางสูงเนิน. (2551). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณน้ำตกพลิวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนตรี สังข์ทอง. (2552). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อม. (2554). *ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก. <http://www.hatsompaen.org/?name=knowledge&file=readknowledge&id=4>.
- ยงยุทธ แก้มอุดม. (2551). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ราชบัณฑิตยสถาน, (2524). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
 เรืองเวทย์ แสงรัตน. (2522). *ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตรา
 การเพิ่มของประชากรของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาประชากรศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรวิภา หล้าทุม. (2540). *ประสิทธิภาพของกลุ่มเกษตรกรตามความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลใน
 จังหวัดเลย*. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร,
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภา วัฒนพงศ์ชาติ. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทาง
 มาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี*. ปัญหาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ,
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สงวน สุทธิเลิศและคณะ. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิริการพิมพ์.
 สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2530). *เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท*.
 กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สนิท อักษรแก้ว. (2528). *การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยในแง่พัฒนาและ
 เศรษฐกิจ แผนกธรรมชาติวิทยา*. กรุงเทพฯ: คอมพิวเตอร์เอดเวอร์ไทซ์ซิงก์.
- สมพงษ์ สังข์ทอง. (2552). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 ในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 การบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
 สังคมแห่งชาติฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550 - 2554*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก.
<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>.
- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (2553). *อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก.
http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=8145.
- _____ (2554). *อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก.
http://park.dnp.go.th/visitor/nationparkshow.php?PTA_CODE=9132.
- สุชา จันทน์เอม. (2524). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สุดศิริ หอมกลิ่น. (2552). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนทำวังผาในการจัดการ
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอทำวังผา จังหวัดน่าน*. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
 วิทยาศาสตร์การกีฬา, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สุโท เจริญสุข. (2524). *หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.

- สุภัทรวัลย์ ตั้งศรีวงษ์. (2552). *แนวทางการพัฒนาน้ำตกเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน*
กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติตาดหมอก จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหา
 บัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัย
 นเรศวร.
- อัจฉริยา ทุมพาดิษฐ์. (2552). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยาน*
แห่งชาติภูผายล จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ
 โรงแรมและการท่องเที่ยว, คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. (2546). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย*
ในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ, บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- อุษณีย์ ศรีภูมิ. (2544). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวที่ศึกษาในเขตฐานทัพเรือ*
สัตหีบ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Dann, G.M.S. (1981). *Tourist motivation: An appraisal' Annals of Tourism Research* 8 Barnard,
C.I. The Functions of the Execurive. Cambridge, Mass: Harvard Univer - sity.
- McIntosh,R.W. (1977). *Tourism:principle*.Ohio: Grid.
- Wahab, S.E. (1975). *Tourism management* Londres: Tourism International.
- Webster, N. (1966). *Webster's Third New International Dictionarg*. Massachasetts: G and
 Mbnm C Merrijam.

มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงามจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชารบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนทุกข้อ เพราะข้อความจะมีความจะมีความสัมพันธ์กันและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ ในด้าน

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
4. มีป้ายสื่อความหมายเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะ ๆ
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่
7. มีมัลลกุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน
10. มีที่พักแรมเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอขอบคุณผู้กรอกแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาให้ความร่วมมือ

เป็นอย่างดีในการกรอกแบบสอบถามของงานวิจัยนี้

อรพรรณ บุญศรี

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 - 30 ปี

31 - 40 ปี

41 - 50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.

อนุปริญญา/ ปวส.

ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพปัจจุบัน

นักเรียน นิสิต นักศึกษา

ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย

พนักงานบริษัทเอกชน

เกษตรกร

รับจ้างทั่วไป

อื่น ๆ.....

5. รายได้ต่อเดือน

ไม่มีรายได้

ต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน

5,000 - 10,000 บาท/ เดือน

10,001 - 15,000 บาท/ เดือน

15,001 บาท/ เดือนขึ้นไป

6. ท่านเดินทางมาจาก

☐ ภาคเหนือ	☐ ภาคกลาง
☐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	☐ ภาคตะวันออก
☐ ภาคตะวันตก	☐ ภาคใต้

7. ช่วงเวลาท่องเที่ยว

☐ วันจันทร์ - วันศุกร์	☐ วันเสาร์ - วันอาทิตย์
☐ วันหยุดเทศกาล	☐ อื่น ๆ.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์				
1.1 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทิวทัศน์สวยงาม				
1.2 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น				
1.3 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและใกล้ชิดกับธรรมชาติ				
1.4 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ				
2. มีความพร้อมในการบริการจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีบริการอำนวยความสะดวกเบื้องต้น				
2.1 มีการติดตั้งป้ายและความชัดเจนของป้ายภายในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เช่น ป้ายทุ่งดอกกระเจียว ป้ายป่าหินงาม ป้ายสุดแผ่นดิน				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
2.2 มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการเข้าชม				
2.3 มีการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ				
2.4 มีการจัดระเบียบสถานที่จอดรถ				
3. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ				
3.1 มีเส้นทางไปและเส้นทางกลับเหมาะสมในการศึกษาธรรมชาติ				
3.2 มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยว				
3.3 เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวสนใจ				
3.4 มีป้ายชี้บ่งถึงสัญลักษณ์ หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่ผ่าน เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและเตือน ป้ายสถานที่				
4. มีป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำ				
4.1 อ่านง่ายและเห็นเด่นชัด				
4.2 ความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง				
4.3 ป้ายให้ข้อมูลและข้อแนะนำมีความน่าสนใจ				
4.4 อธิบายข้อมูลและเรื่องราว ที่น่าสนใจ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายบังคับและเตือน ป้ายสถานที่				
5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย				
5.1 รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวครบถ้วนเพียงพอ				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
5.2 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทันสมัยและปรับ เหมาะสมกับ ผู้ใหญ่และเด็ก				
5.3 ภาพประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง				
5.4 คู่มือแนะนำเที่ยวมีปริมาณ และเนื้อหาความยาวที่ เหมาะสม				
6. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ของพื้นที่				
6.1 ลานสำหรับกางเต็นท์ มีจำนวนเพียงพอ				
6.2 ห้องน้ำ - ห้องสุขา ที่สะอาด/ เพียงพอ/ สะดวก ต่อการใช้งาน				
6.3 พื้นที่การใช้ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการ เช่น พื้นที่ปิกนิก เส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีความ เหมาะสม				
6.4 ที่จอดรถเพียงพอ เหมาะสม สะดวก ปลอดภัย				
7. มีมีคฤเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ทั้งทางด้าน ธรรมชาติและวัฒนธรรม				
7.1 ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน				
7.2 การสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี				
7.3 มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ				
7.4 มีความมั่นใจในการนำเสนอข้อมูล แก่ นักท่องเที่ยว				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น 8.1 มีการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น				
8.2 มีกิจกรรมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น				
8.3 มีกิจกรรมในพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น				
8.4 มีการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น				
9. มีนโยบายต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นชัดเจน 9.1 มีป้ายบังคับให้นักท่องเที่ยวดูแลสิ่งแวดล้อม ไม่รบกวนสัตว์ป่า				
9.2 มีการชี้แจงเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น				
9.3 มีสิ่งที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น พุ่มดอกกระเจียว ชุ่มประตูลิ้น ป่าหินงาม				
9.4 มีการจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย ที่มีประสิทธิภาพ				

รายการ	ระดับความคิดเห็น			
	ดี	ค่อนข้างดี	ค่อนข้างไม่ดี	ไม่ดี
10. มีที่พักแรมที่มีการรักษาสิ่งแวดล้อม (Ecolodge)				
10.1 เป็นที่พักที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกับคน ท้องถิ่น				
10.2 เป็นที่พักที่ไม่รบกวนทำลายสิ่งแวดล้อม				
10.3 มีการจัดการขยะที่ไม่ก่อให้เกิดการ ทำลายสภาพแวดล้อม				
10.4 เป็นที่พักที่สร้างกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม สะท้อนถึงวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และศิลปะท้องถิ่น การใช้ ทรัพยากรท้องถิ่นในการตกแต่ง				

ส่วนที่ 3 แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ (โปรดแสดงความคิดเห็นถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของท่าน ที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม จังหวัดชัยภูมิ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวในอนาคต)

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ – สกุล	นางสาวอรรวรรณ บุญศรี
วัน เดือน ปี เกิด	19 กันยายน 2520
สถานที่เกิด	ตำบลห้วยยายจิ๋ว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
ที่อยู่ปัจจุบัน	103/ 1 หมู่ 2 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ธุรการ/ การเงิน ศูนย์บริการเทคนิคสื่อสาร 2 ชลบุรี
วุฒิการศึกษา	
พ.ศ. 2545	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
พ.ศ. 2554	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา